

...Банк ходими, бошқарувчисининг жавоби тайин: нақд пул тушуми кам. Мижоз "ахир кўз ўнгимда беш киши машина сотиб олиш учун пул топширдим-ю" деса, бунга ҳам одатий жавоби тайёр: Тушган пул биринчи даражада тўлов — пенсия, иш хақиға аранг етади...

3 бет

Эртаси тун ярмида Санам ўғил кўрди. Ўғил! Аммо чакалокнинг ташрифи онани қувонтирмади. Элға овоза бўлишдан кўркиш хисси Санамни "боладан тезроқ қутулиш"га ундарди. "Мен боладан воз кечмоқчиман!.."

9 бет

Mustaqillik huquq demakdir

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan www.huquq-gazeta.uz

2010-yil 15-aprel, №15 (692)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

**Р.Ҳ.Қодировни Ўзбекистон Республикаси
Бош прокурори лавозимига янги муддатга
тайинлаш тўғрисида**

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 93-моддаси 12-банди ҳамда Ўзбекистон Республикаси "Прокуратура тўғрисида"ги Қонунининг 12-моддасига мувофиқ:
Рашитжон Ҳамидович Қодиров Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори лавозимига янги муддатга тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 2010 йил 9 апрель

Бош прокуратурада

Комиссия йиғилиши бўлиб ўтди

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурада Бош прокурор Р.Ҳ.Қодиров раислигида Одам савдосига қарши курашиш бўйича Республика Идоралараро комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда Одам савдосига қарши курашиш бўйича Навоий ва Жиззах вилоятлари ҳудудий идоралараро комиссиялари фаолиятини ўрганиш натижалари ва "Одам савдосига қарши курашиш бўйича Республика Идоралараро комиссиясининг масъул котиби тўғрисида"ги Низом муҳокама қилинди.

Муҳокамада қайд этилган ҳудудий идоралараро комиссиялари томонидан муайян ишлар амалга оширилганлиги таъкидланиб, йўл қўйилган камчиликлар танқид остига олинди.

Шу билан бир қаторда, одам савдосига қарши курашишни амалга оширувчи барча мансабдор шахсларнинг фаолиятига танқидий баҳо берилиб, ўз йўналиши бўйича соҳага доир тадбирларнинг бажарилишини жадаллаштириш ва такомиллаштириш юзасидан кўрсатмалар берилди.

Бундан ташқари, одам савдосига қарши курашишда аҳоли бандлигини таъминлаш, айниқса, академик лицей ва касб-ҳунар коллеж битирувчиларини ишга жойлаштириш алоҳида аҳамиятга эга эканлигини инобатда олиб, йиғилиш иштирокчиларининг эътибори кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш, тадбиркорлик субъектларини ҳимоя

қилиш ва янги иш ўринларини яратиш масалаларига қаратилди.

Шунингдек, фуқароларнинг одам савдоси қурбонига айланиб қолишининг олдини олиш мақсадига тарғибот тадбирларини жадаллаштириш ва одам савдоси жабрлидаларига тиббий, психологик, юридик, ижтимоий ва бошқа ёрдамлар кўрсатиш комиссиянинг асосий мақсалларидан бири эканлиги таъкидланди.

Йиғилиш якунида "Одам савдосига қарши курашиш бўйича Республика Идоралараро комиссиясининг масъул котиби тўғрисида"ги Низом тасдиқланди.

Шунингдек, йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш, одам савдосига қарши курашишни янада кучайтириш юзасидан зарур чора-тадбирлар белгилаб олинди.

Йиғилишда Республика Идоралараро комиссияси ва унинг доимий фаолият кўрсатувчи тахлий ишчи гуруҳи аъзолари, Бош прокуратура ва тегишли идораларнинг масъул ходимлари иштирок этди.

Одам савдосига қарши курашиш бўйича Республика Идоралараро комиссиясининг навбатдаги йиғилиши натижасига кўра қабул қилинган қарор ижро этиш учун тегишли идораларга ва жойларга юборилди.

Одам савдосига қарши курашиш бўйича
Республика Идоралараро комиссияси

Қонуний фаолият тарафдоримиз

Президентимиз бошчилигида олиб борилаётган иқтисодий ислохотлар барча баҳада бўлгани каби банк тизимида ҳам ўзига хос ўрин тутиб келмоқда. Шу билан бирга банк сиёсати ва истиқболли йўлида соҳанинг ҳуқуқий асослари ҳам тўлиқ шакллантирилди. Утган давр мобайлида банкдан ташқари нақд пул айланмасини қисқартириш, имтиёзли кредитлар ажратиш ва аҳолига сифатли банк хизматлари кўрсатишда салмоқли ютуқларга эришилди.

Афсуски, айрим тижорат банкларининг мансабдор шах-

Қахрамон ИБРОҲИМОВ,
Бош прокуратура бўлим бошлиғи

лари томонидан йўл қўйилаётган баъзи бир қонунбузилишлар соҳа ривожига салбий таъсир кўрсатиб келмоқда. Республика Бош прокуратураси томонидан банклар фаолиятини тартибга солувчи қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатларга риоя этилиши аҳоли таҳлил қилинганда қатор қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилганлиги маълум бўлди. Юртимизда тадбиркорликни ривожлантиришга иқтисодий исло-

хотларнинг устувор йўналиши сифатида алоҳида эътибор қаратилаётган бир пайтда айрим банкларнинг мансабдор шахслари томонидан тадбиркорлик субъектлари ҳисоб рақамидеги пул маблағларини ўзбошимчилик билан бошқа ҳисоб рақамларга кўчирилиши ачинарли ҳол. Мисол учун, "Микрокредит-банк"нинг Олтиариқ минибанки мансабдор шахслари "Умаров Музаффар Файзи" фермер хўжалиги ҳисоб рақамидеги 4,1 млн. сўмни ҳамда Мирзачўл филиали мансабдор шахслари "Ҳожи-акбар Карим" фермер хўжалиги ҳисоб рақамидеги 3,8 млн. сўмни ўзбошимчилик билан бошқа хўжалик юритувчи субъектларнинг ҳисоб рақамига қонуний равишда ўтказиб юборганлар. Бу каби ҳолатлар "Агробанк"нинг Балқичи ва Пахтакор филиаллари ходимлари томонидан ҳам содир этилган.

/Давоми 3-бетда/

Конституция мустақиллигимиз ва демократик жамиятимизнинг асоси

Конституция давлатнинг Асосий Қонуни бўлиб, ҳар бир мамлакатнинг қиёфаси ва нуфузини белгилайди. Шу хусусиятдан келиб чиқиб айтиш мумкинки, 1992 йил 8 декабрда қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ҳам мамлакатимизни дунёга танитган, халқаро муносабатларнинг тенг ҳуқуқли субъекти сифатида фаол ҳаракат қилишига ҳуқуқий замин яратган муҳим ҳуқуқий ҳужжатдир. Ҳар бир қонун қабул қилинаётганда жамият ва инсон манфаатлари биринчи ўринга қўйилади. Ҳар бир давлатда Конституция давлат ва жамият тузилиши асосларини умумий тарзда белгилаб берувчи ягона ҳужжат бўлиб саналади.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг XVII боби 70-моддасида суверен Қорақалпоғистон Республикаси Ўзбекистон Республикаси таркибига кириши белгилаб қўйилган. Қорақалпоғистон Республикасининг суверенитети Ўзбекистон Республикаси томонидан муҳофазат этилади. Асосий Қонуннинг 71-моддасига кўра Қорақалпоғистон Республикаси ўз Конституциясига эга. 72-моддала эса Ўзбекистон Республикаси қонунали Қорақалпоғистон Республикаси ҳудуд

Ж.НАРИМБЕТОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
прокурори вазифасини бажарувчи

лида ҳам мажбурий эканлиги белги-
ланган.

Ўзбекистон Республикаси ўз мустақиллигига эришгандан кейин 1993 йил 9 апрелдаги XII қақриқ Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгашининг XII сессиясида Қорақалпоғистон Республикаси Конституцияси қабул қилинди. Қорақалпоғистон Республикаси Конституцияси XXVI боб ва 120 моддалдан иборат. Конституциянинг 1 боби 1-моддасида шундай дейилади:

"Қорақалпоғистон - Ўзбекистон Республикаси таркибига кирадиган суверен демократик республика".

Ушбу бобнинг 4-моддасида: "Қорақалпоқ тили ва ўзбек тили Қорақалпоғистон Республикасининг давлат тилларидир. Қорақалпоғистон Республикаси ўз ҳудудига истиқомат қилувчи барча миллат ва элатларнинг тиллари, урф-одатлари ва анъаналари ҳурмат қилинишини таъминлайди, уларнинг ривожланиши учун шароит яратлади", дейилган.

/Давоми 3-бетда/

2010 йил — Баркамол авлод йили

Ёшлар — миллат келажаги

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 17 йиллигига бағишланган тантанали маросимда Юртбошимиз томонидан 2010 йил — "Баркамол авлод йили", деб эълон қилинди. Мамлакатимизда соғлом ва баркамол авлодни тарбиялаш, ёшларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини, шунингдек, ижодий ва интеллектуал салоҳиятини намоён этишлари учун зарур шарт-шароит ва имкониятлар яратилди. Ватанимиз йилгит-қилларини ҳар томонлама етуқ ва қомил, XXI аср талабларига тўла жавоб бера олувчи фаол фуқаролик позициясига эга шахслар қилиб шакллантириш бўйича тизимли ва мақсадли чора-тадбирлар комплексини амалга оширишга муважжалланган "Баркамол авлод йили" Давлат дастури ишлаб чиқилиб, ҳаётга жорий этилди.

Ҳар бир миллатнинг келажакдаги ёшлар белгилайди. Уларга берилаётган эътибор микёси миллатнинг савиясини кўрсатади. Ёшларнинг муносиб ворислар бўлиб етишишда таълим-тарбиянинг ўрни беқийс. Қудратли давлатлар тарихига назар солсак, улар энг биринчи навбатда ёш авлод таълим-тарбиясига алоҳида эътибор қаратганини кўраемиз. Айниқса, таълим тизимида жуда катта сармоя ажратилган.

Худойкул ТУРДИБОЕВ,
Қашқадарё вилоят прокурори

Йиллар ўтиб бу ўз мевасини берган. Бунга Япония, Германия ва Франция каби давлатларнинг бо-
сиб ўтган йўли мисол бўла олади. Шу тўғрйли ҳам "Баркамол авлод йили" Давлат дастурида болалар ҳамда ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини, уларнинг соғлигини муҳофазат қилиш, ўсиб келаётган авлоднинг ўқитиш ва тарбиялашда янги аҳборот ва педагогик технологияларни кенг жорий этиш, ўқитувчиларга эътиборни янада кучайтириш, болалар спортини ривожлантириш, спорт мажмуаларини замонавий спорт анжумлари билан таъминлаш, касб-ҳунар коллежларини битирган ёшларни кичик бизнес ҳамда тадбиркорлик соҳасига кенг жалб этиш, соғлом авлодни тарбиялашда оиллага эътибор қаратиш, янги қурилаётган ёш оилалар масаласини давлатимиз ва жамиятимиз, маҳаллаларнинг олдида турадиган устувор вазифа деб билиш, ёшларни гиёҳхандлик, ахлоқсизлик, четдан кириб келаётган ҳар хил зарarli таъсирлардан ҳимоя қилиш комплекс чора-тадбирларини амалга ошириш масалаларига катта эътибор берилган.

/Давоми 4-бетда/

Мурожаатлар назоратда

Хар биримиз маълум бир сабаб билан у ёки бу ташкилотга мурожаат қиламиз. Бу фуқаронинг конституциявий ҳуқуқи ҳисобланиб, шу билан бирга қилинган мурожаати учун ўз муддатда тегишли тартибда жавоб олиш ҳам унинг ҳуқуқи саналади. Аммо, баъзи бир ташкилот ва муассасаларда фуқароларнинг ана шу ҳуқуқларини поймол қилиш ҳолатлари ҳанузгача учрамоқда. Фуқрат туман прокуратураси томонидан юқоридагилардан келиб чиқиб, туман "Ерғодезкадастр", "Давархитектурлиши" ва туман ҳокимлигида 2008-2009 йилларда "Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги Қонун ижроси юзасидан текшириш ўтказилди.

Маълум бўлишича, 2008 йилда туман "Ерғодезкадастр" бўлимига туманда истиқомат қилувчи фуқаролар томонидан 134 та ариза келиб тушган. Ушбу аризалар тегишли тартибда рўйхатга олинган. Уларнинг қонунда белгиланган муддатларда ҳал қилинишининг қонунийлиги ўрганилганда, айримларининг ҳал қилинишида қонунда белгиланган муддатларнинг бузилишига йўл қўйилганлиги аниқланди. Жумладан, фуқаро О.Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси ҳокимиятининг "Ўзбекистон Республикаси ҳокимиятининг ер майдонининг чегараларини аниқлаб беришда амалий ёрдам

сўраб ёзган мурожаати 2008 йил 15 июль санаси билан рўйхатга олинди ва бўлим томонидан 25 август куни ариза муаллифига жавоб хати юборилди. Аммо, қонун талабларига зид ҳолда аризани кўриб чиқиш муддатининг бузилишига йўл қўйилди ҳамда аризани ўрганиб чиқиш якуни юзасидан қабул қилинган қарордан норози бўлганда, шикоят бериш тартиби тушунтирилмади.

Тумандаги "Х.Мамадали ота" фермер хўжалиги раҳбари Ш.Назиркуловнинг фермер хўжалигига қарашли омборхонанинг бир қисmini хўжалик ишчи-хизматчиларига уй-жой қуриш учун бириктириб бериш ҳақидаги аризасининг бўлим томонидан кўриб чиқиш муддати бузилиб, муаллифга жавоб хати юборилмаган. Фуқаро Р.Пирматовнинг фуқаро А.Шералиевага туман ҳокимиятининг тегишли қарори билан ажратилган ер майдонини бириктириш тўғрисидаги аризаси эса умуман кўриб чиқилмаган. Бўлим томонидан бундай қонунбузилиш ҳолатларини яна қўлаб келтириш мумкин.

Архитектура ва қурилиш бўлимида эса 2008 йилда фуқаролардан келган 147 та ариза рўйхатга олинган бўлса-да, айримларини кўриб чиқиш якуни бўйича қабул қилинган қарор хусусида муаллифларга жавоб хати берилмаган.

Чилғижийда қишлоғилик фуқаро Ш.Эгамовнинг ўз томоқсига уй-жой қуриш ва деҳқон хўжалиги юритиш учун рухсат бериш юзасидан ёзган мурожаати уй-жой ва инфратузилма объектларни қурилиш бўлими мутахассиси Д.Уринов томонидан ўрганиб чиқилди ва ушбу масала туман ҳокимиятининг тегишли қарори билан ҳал этилганлиги кўрсатилди. Лекин, муаллифга аризани ўрганиб чиқиш якуни бўйича ёзма жавоб юборилмади. Мазкур аризани қўшимча ўрганиш ва текширишга зарурият туғилмаган бўлсада, ундаги вақтар 57 кун давомида ҳал этилган.

Бу ҳам мурожаатга бўлган лоқайдликдан бошқа нарса эмас. Чек-кўприк қишлоғида истиқомат қилувчи фуқаро К.Нуриддинов, Шойимбек қишлоғилик

Р.АБДУРАХИМОВ,
Фуқрат тумани прокурори

Д.Пўлатова ҳамда Навбахор қишлоғида яшовчи фуқаро А.Усмоновларнинг аризаларини ҳал қилишда ҳам юқоридаги каби қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилган.

2009 йилда эса бўлимга 305 та ариза келиб тушган. Бироқ, бу сафар ҳам илгаригидек ҳолат қайтарилган.

Масалан, фуқаро А.Исақов савдо дўконини қуриш учун ер майдони ажратиш ҳақида туман ҳокими номига ариза беради. Ариза тегишлилиги юзасидан архитектура ва қурилиш бўлимига келиб тушади ва 22 август санаси билан рўйхатга олинди. 5 октябрь куни туман ҳокимиятининг тегишли қарори қабул қилинади. Аризага жавоб бериш муддати келган бўлса-да, уй-жой ва инфратузилма объектларни қурилиш бўлими мутахассиси Ф.Каримов томонидан уни кўриб чиқиш муддати асосиз равишда бузилади. Шунингдек, Д.Мелибова-нинг 2009 йил 5 февралда иссиқ-

хона қуриш учун ер майдони ажратиш ҳақидаги аризасида кўрсатилган ҳолатлар қўшимча ўрганишни ва текширишни талаб этмаган ҳолда, туман ҳокими томонидан асосиз равишда номаълум муддатга узайтирилади.

Ўтказилган текширишлар якуни бўйича йўл қўйилган қонунбузилиш ҳолатлари, уларнинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб берган шарт-шароитларни бартафат этиш тўғрисида туманининг "Ерғодезкадастр" бўлими ҳамда туман архитектура ва қурилиш бўлими бошлиғи О.Эшонкуловларга нисбатан Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 43-моддаси билан маъмурий жавобгарлик тўғрисида, туман "Уй-жой ва инфратузилма объектлари қурилиши" бўлими мутахассисларининг 10 нафарига нисбатан эса интизомий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилади.

Найранг иш бермади

Алишер ЮСУПОВ,
Андижон шаҳар прокуратурасининг катта терговчиси
Махлураҳон ОРТИҚОВА,
журналист

Собиржон Сатторов қурилиш ташкилотига ишлаб юрар экан, "Ягона пудратчи" МЧЖ раҳбарлигини таклиф қилиб қолишди. Собиржон ҳеч иккиланмай рози бўлди. Ахир раҳбарликнинг гаши ўзгача-да. Шундай қилиб 2006 йил февраль ойидан раҳбарлик лавозимига иш бошлаган Собиржон ўтган давр мобайнида бир неча бор тендер танловларида иштирок этиб, қатор бюртмаларини бажарди.

2008 йил март ойида Тошкент вилоятининг Ангрэн шаҳри ва Бекобод туманларидан ҳамда Жиззах вилоятининг Янгиобод туманида молия органлари ва газначилик хизмати учун маъмурий биноларни қуриб, фойдаланишга топшириш бўйича Молия вазирлиги қошидаги маъмурий бинолардан фойдаланиш бўйича бошқарма томонидан эълон қилинган тендер танлов савдосида қатнашиб ғолиб чиқади.

Танлов комиссиясининг қарорига асосан Молия вазирлиги қошидаги маъмурий бинолардан фойдаланиш бошқармаси билан умумий қиймати 1 млрд. 162 млн. сўмлик пудрат шартномаси тузиб, ушбу шартномга асосан, субпудратчилар "Хилол қурилиш барака" МЧЖ, "Орион қурилиш экстра" МЧЖ, "Мальборо элит строй" МЧЖ, "Бунёдор секри курувчи" хусусий корхонаси, "Андижон-инженирингбетон" МЧЖ ва "Тезкор" хусусий фирмалари билан биргаликда март-октябрь ойларида жами 641 млн. сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширади.

Собиржон учун жамият ягона солиқ тўловчи ҳамда бажарилган ишлар учун қўйилган қиймат солиғи тўламаслиги кундай равшан эди. Шундай бўлса-да, у жамиятнинг қўйилган қиймат солиғини тўлайдиган қилиб кўрсатса, катта маблагга эга бўлишини билади. Шунинг учун жамият бош ҳисобчиси Хошимжон Азизов билан жиноий тил бириктиради. Улар ҳужжатларга сохта ёзувлар киритиб, жамият томонидан бажарилган 334

млн. сўмлик қурилиш-монтаж ишлари ҳисобидан 66 млн. сўм қўшилган қиймат солиғини қўшиб ҳисоблайдилар. Бу пуллар ҳисоб рақамига келиб тушганда эса давлат бюджетига қайтаришни унутиб қўядилар. Тергов жараёнида бу пуллар тўлик ундирилди.

Собиржон жамиятда ўзи билан бирга иш бошлаб, 2008 йил 10 январга қадар бош ҳисобчи вазифасида ишлаб келган Турсун Эркинов билан ўзаро тил бириктириб, Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 26 ноябрь кунги 407-сонли Қарори билан тасдиқланган "Улғуржи ва чакана савдо фаолиятини рўйхатдан ўтказиш ва амалга ошириш тўғрисида"ги ва 2005 йил 5 ноябрь кунги 242-сонли Қарори билан тасдиқланган "Улғуржи савдо фаолиятини лицензиялаш тўғрисида"ги Низомлари талабларини қасддан бузиб, жамиятда улғуржи савдо фаолияти билан шуғулланиш учун белгиланган тартибда махсус рухсатнома олмаган ҳолда 2006 йил давомида 300 млн. сўмлик улғуржи савдо фаолиятини амалга ошириб, 7 млн. сўм соф даромад оладилар. Оқибатда савдо қондалари жуда кўп миқдордаги қийматда бузилади.

Бундан ташқари, 2006 йил давомида 7 та хўжалик юритувчи субъектлар билан 244 млн. сўмлик махсуслот айрибошлаш ҳақида шартномалар тузиб, уларга асосан махсуслотларни олдиндан тўловсиз бериб юборадилар.

Кингирликларни фош бўлишидан қўчиган Собиржон ариза ёзиб, ишдан бўшайди ва ишлагани Қозғоғистонга кетади. Буни қарангки, "чиллаки чиллакинни кўриб, чумак урибди", деганларидек, янги раҳбар Қодир Содиқов ҳам жиноят йўлига қадам босади. У раҳбарликни савлат тўқиб юриш, деб ҳисоблаган бўлса керак. Йўқса, бажариши лозим бўлган ишларга панжа ортдан қарармиди?!

Янги раҳбарнинг лоқайдлиги бош ҳисобчи Ҳ.Азизовга хуш келади. Уларнинг ҳаракатсизлиги оқибатида жамият томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 12 майдаги "Халқ хўжалигида ҳисоб-китоблар ўз вақтида ўтказилиши учун жамият ва ташкилотлар раҳбарларининг масъулиятини ошириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармони талаблари бажарилмади. Натигада, 2009 йил 1 февраль ҳолатига 173 млн. сўм дебиторлик ва 335 млн. сўм кредиторлик қарзлари вужудга келади. Шундан 15 млн. сўм дебиторлик ҳамда 73 млн. сўм кредиторлик қарздорликларнинг тўлов муддати 90 кундан ўтказиб юборилган бўлиб, уларни ундирилиши бўйича амалий чоралар кўрилмади. 2009 йил 1 февраль ҳолатига жамиятнинг ишчи-хизматчиларига ҳисобланган иш ҳақларидан 16 млн. сўм қарздорлик вужудга келади.

Курувчи мансabdорларнинг найранглари қимматга тушди. Энди улар қилмишларига яраша жавоб беришлари аниқ.

Тамагир ижрочи

Суд қарорларини ижро этиш, судлар фаолиятини моддий-техник жиҳатдан ва молиявий таъминлаш Департаментининг Шайхонтоҳур туман бўлими суд ижрочиси Сирожиддин Янгибоев бу лавозимда 2006 йилдан буюн ишлаб келган. Маълумки, суд ижрочиси қонунларни чуқур билиши, унга қатъий амал қилиши ва суд томонидан чиқарилган қарорларнинг бажарилишида қонун талабларидан чиқмаслиги шарт. Ўтган йиллар ичмида соҳа сирларини озми-кўчми ўрганиб олган С.Янгибоев энг асосийси — ҳалоллиги ўрганилмаган экан.

2008 йилнинг февраль ойида С.Янгибоевни фуқаро М.Мамадалиев сўраб келади. Гап шундаки, С.Янгибоевнинг иш юритишига 2007 йилнинг январьда жиноят ишлари бўйича Собир Раҳимов туман судининг фуқаро М.Назаровдан 24.300 АҚШ доллари ва 60.000 сўм миқдордаги қарзни ундириш ҳақидаги ижро иши келиб тушган ва қарздорнинг номида шаҳарнинг марказий даҳаларидан бирида 2 та хонадон борлиги аниқланган. Шундан сўнг қарзни ундириш мақсадида суд ижрочисининг қарори билан ушбу хонадонларга банд солинган. Аммо ижро ҳаракатлари давомида қарздор хасталикдан вафот этади. Ижро иши тугатилади. Аммо "узокни кўзлаган" С.Янгибоев судга қайтарилган ижро ҳужжатлари қаторига марҳума қарздор номидан хонадонларга банд солинганлиги ҳақидаги қарорини киритмайди. Ушбу мулкларга қўйилган бандни ечиш-ечмаслик ҳақида судга мурожаат қилишни ҳам "унутиб" қўйди. Хуллас, марҳума М.Назирова, яъни фуқаро М.Мамадалиевнинг онасига тегишли икки хонадонга қўйилган банд ечилмай қолади.

Шундан сўнг С.Янгибоев сабр билан М.Назированинг ўғли М.Мамадалиевнинг келишини кута бошлади. Чунки у марҳуманинг меросхўри М.Мамадалиев суд ҳукми билан озодликдан маҳрум этилганини ва жазо муд-

Ҳамид АКРАМОВ,
Тошкент шаҳар прокуратурасининг
АМИБ катта терговчиси

дати тугагач, албатта, унинг хузурига онасига тегишли уйлارга қўйилган бандни ечишни сўраб келишини яхши биларди.

С.Янгибоев шошилмай иш кўради: аввалига М.Мамадалиевни қарздор вафот этган тақдирда унинг қарзини меросхўри тўлашини, агар қарз тўланмаса банд солинган уйлар кимосида савдо-сотилиб кетишини айтиб, алдайди. Кейин эса, бандни ечишининг иложи йўқлигини вақ қилиб, уни қайтараверади. Шу тариқа ойлар ўтади. Ижрочининг олдида қатнаб чарчаган М.Мамадалиев у билан оқиқасига гап-лашашга қарор қилиб ва нима қилса муаммони ҳал қилиб бериши мумкинлигини сўрайди. Бу гапни кўриб юрган С.Янгибоев эсида аллақачон тугатилган ижро ишини тугатиши ва бандни ечиши эвазига 5 минг АҚШ доллари миқдорда пул талаб қилади.

М.Мамадалиев шаҳар марказида иккита уйдан маҳрум бўлишни қанчалик истамагани билан, ижрочи сўраган пулни топиб беролмаслигини айтади. Аммо бундай "ўлжа"ни қўлдан чиқаришни истамаган С.Янгибоев эсида туриб олади. Ҳатто айтилган пулни олиб келиши учун муҳлат ҳам белгилайди.

М.Мамадалиевнинг олдида икки йўл қолади: ё таъмагир ижрочининг ҳаракатлари юзасидан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга мурожаат қилиш ёки ижрочиға пора бериш.

У биринчи ва энг тўғри йўлни танлайди.

М.Мамадалиевнинг аризаси юзасидан ўтказилган тезкор тадбир давомида С.Янгибоев ундан таъмагирлик йўли билан талаб қилинган пулни бир қисми, 3100 АҚШ долларини олган пайтида ҳуқуқ-тартибот ходимлари томонидан қўлга олинди.

Суд ҳукми билан таъмагир ижрочи тегишли жазосини олди.

Конституция мустақиллигимиз ва демократик жамиятимизнинг асоси

/Давоми. Бошланиши 1-бетда/

Конституциянинг II боби 10-моддасига мувофиқ Қорақалпоғистон халқи номидан фақат у сайлаган Республика Жўқорги Кенгеси иш олиб бориши мумкин.

Конституцияга асосан Қорақалпоғистон Республикаси давлат ҳокимиятининг тизими ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятига бўлиниши принципи асосланади. Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси олий давлат вакиллик органи бўлиб, қонун чиқарувчи ҳокимиятни амалга оширади. Жўқорги Кенгесининг раиси Қорақалпоғистон Республикасининг энг юқори давлатимли шахсидир.

Жўқорги Кенгеснинг фаолиятини ташкил қилиш ва бошқа ваколатларини амалга ошириш учун Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгесининг Президиуми тузилади. Жўқорги Кенгес Президиумининг таркибига Жўқорги Кенгес Раиси, унинг ўринбосари, Жўқорги Кенгес қўмиталари ва комиссияларининг раислари, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгесидagi партиялар гуруҳларининг раҳбарлари кирди.

Конституциянинг 86-моддасига асосан Қорақалпоғистон Республикаси Вази́рлар Кенгаши – Қорақалпоғистон Республикаси ҳукумати Қорақалпоғистон Рес-

публикаси давлат ҳокимиятининг олий ижро этувчи-бошқарувчи органидир. Вази́рлар Кенгаши Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси томонидан тузилади.

Конституцияга кўра жамиятнинг бирон-бир қисми, сиёсий партия, жамоат бирлашмаси ёки алоҳида шахс Қорақалпоғистон Республикаси халқи номидан иш олиб боришга ҳақли эмас. Шунингдек, Конституциянинг 13-моддасида белгиланганидек, Қорақалпоғистон Республикасида демократия умуминсоний принципларга асосланади, уларга кўра инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шахни, қадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланади. Демократик ҳуқуқ ва эркинликлар Конституция ва қонунлар билан ҳимоя қилинади.

Қорақалпоғистон Республикасининг халқаро илмий, маданий ва ташқи иқтисодий алоқалари Ўзбекистон Республикасининг ва Қорақалпоғистон Республикасининг қонуналарига мувофиқ амалга оширилади.

Конституциянинг VI боб 21-моддасида Ўзбекистон Республикасида ягона фуқароликнинг ўрнатилишига мувофиқ Қорақалпоғистон Республикасининг фуқароси Ўзбекистон Республикаси фуқароси ҳисобланади.

Конституцияда ҳуқуқий давлатнинг конституциявий белгилари – давлат суверенитети прин-

ципи, халқ ҳокимиятчилигининг ўрнатилганлиги, ҳокимият ваколатларининг бўлиниши Конституция ва қонуналарнинг устуворлиги хусусида диққатга молик муҳим принцип ва қоидалар мустаҳкамлаб кўйилганини кўрамай. Қонун устуворлиги ҳуқуқий давлатнинг асосий белгиси бўлиб ҳисобланади. Жумладан, унинг III боби 15-моддасида шундай дейилади:

"Қорақалпоғистон Республикасида Ўзбекистон Республикаси ва Қорақалпоғистон Республикасининг Конституциялари ва қонуналарининг устуворлиги сўзсиз тан олинади". Шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси Конституциясида давлатнинг фуқаролари олдидagi масъулияти, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига риоя этилиши, уларнинг ҳимоя қилиниши ва кафолатланиши ҳам эркин ифодасини топади.

Ўзбекистон Республикасида улим жазоси бекор қилиниб, умрбод ва узоқ муддатли озодликдан маҳрум этиш жазоси билан алмаштирилади. Бу билан жиноятта онд жазо тизими тубдан либераллаштирилди. Зеро, ҳар бир инсон ҳаётига умид билан келади. Инсон шахни, қадр-қиммати, унинг яшаш ҳуқуқи дахлсизлиги Қорақалпоғистон Республикаси Конституциясининг 22-моддасида қуйидагича ўз ифодасини топади:

"Яшаш ҳуқуқи ҳар бир инсоннинг узвий ҳуқуқидир. Инсон

ҳаётига суиқасд қилиш энг оғир жиноятдир".

Қорақалпоғистон Республикаси Конституцияси XXIV боби 111-моддасида Қорақалпоғистон Республикасида Конституциявий назоратни Қорақалпоғистон Республикасининг Конституциявий назорат қўмитаси амалга оширади, дейилган.

Конституциявий назорат қўмитаси Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси томонидан сисбат ва ҳуқуқ соҳасидаги мутахассислар орасидан Конституциявий назорат қўмитаси раиси, унинг ўринбосари ҳамда қўмитанинг аъзолари таркибда сайланади.

Биз ҳуқуқий демократик жамиятда яшар эканмиз, жамиятнинг ҳар бир аъзоси ўз ҳақ-ҳуқуқини билиши ҳамда ундан самарали фойдаланиши лозим бўлади. Зеро, бусиз фуқаролик жамиятини тасаввур этиб бўлмайми.

Ўзбекистон Республикаси ва Қорақалпоғистон Республикаси Конституцияларининг ҳар бир моддаси инсон ва унинг бахт-саодати, моддий-маънавий талаб ва эҳтиёжларини, манфаатларини қондириш халқимизнинг равнақи учун хизмат қилади. Унда биринчи навбатда шахс манфаати устун деб белгиланган, инсон, унинг ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда манфаатлари энг олий қадрият сифатида муҳрланган. Унда шахс ва

жамият муносабатларининг барча қирралари акс эттирилган. Инсон ва фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини эътироф этиш, уларга риоя қилиш, таъминлаш ва ҳимоялаш, уларни ҳар қандай ноқонуний аралашув ёки чеклашдан муҳофаза қилиш вазифасини давлат ўз зиммасига олган. Президентимиз Ислам Каримов таъбири билан айтганда, Конституциямиз "...туб моҳияти, фалсафаси, ғоясига кўра янги ҳужжат, унда "фуқаро – жамият – давлат" ўртасидаги ўзаро муносабат оқилона ҳуқуқий ечимини топади". Фуқароларнинг Конституцияда ва қонунчиликда белгиланган ижтимоий, иқтисодий, сиёсий ва шахсий ҳуқуқлари жаҳондаги ривожланган давлатлар ва умумэтироф этилган халқаро ҳужжатлар талабларига монанд равишда кафолатланган.

Конституцияда мустаҳкамланган, юксак маънавий, ахлоқий қадриятлар ва миллий анъаналарнинг ҳаётига таъбиқ этилиши жамиятимизнинг янгиланишига кўмаклашади, мамлакатимиз фуқароларида янгича турмуш тарзи ва янгича тафаккурни шакллантиради. Асосий қонуниimiz фуқароларимиз онгига мустақиллик, эркинлик, қадр-қимат, масъулият, ўз манфаатларини юрт манфаатлари билан уйғун ҳолда кўриш каби эзгу ғояларни қарор топтиришга хизмат қилишига қаратилган.

Қонуний фаолият тарафдоримиз

/Давоми. Бошланиши 1-бетда/

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, сўнгги вақтларда банк ходимлари томонидан чет эл валютасини сотишда тегишли тартиб-қоидаларга амал қилинмаётгани айрим муаммоларга сабаб бўлаётди. Маълумки, ҳукуматимиз қарорлари асосида фуқароларнинг валюта алмаштириши шахобчалари орқали чет эл валютасини эркин сотиб олиш ҳуқуқлари тўлиқ кафолатланган. Шунга қарамай, аксарият ҳолларда банклар томонидан валюта қимматликлари тегишли равишда фуқароларга эмас, балки валютафурушлар орқали "қора бозор"ларда сотилишига йўл қўйилган. Биргина 2009 йил ва жорий йилнинг ўтган даври мобайнида банк ходимлари томонидан ана шундай 54 та ҳолатда жиноятлар содир этилган. Масалан, "Асака банк"нинг Жиззах вилояти филиали масъул ходимлари валютафурушлар билан олдидан жиноий тил бириктириб, ҳақ эвазига ёлланган 6 нафар фуқароларнинг номига 26000 АҚШ долларини ноқонуний расмийлаштириб, шундан 4000 АҚШ долларини фуқаролар Р.Юлдашев ва С.Тўрановларга сотиб юборишган.

Бундай қонунбузилишлар "Асака банк"нинг Фарғона, Марғилон, "Миллий банк"нинг Бекобод, Шайхонтоҳур филиаллари мансабдор шахслари томонидан ҳам содир этилган.

Кўриб турганингиздек, бундай ҳолатлар республикамизда валюта бозорини эркинлаштиришга салбий таъсирини кўрсатмай қолмайди.

Мазкур жиноятларнинг олдини олиш ва ўз вақтида барҳам бериш мақсадида прокуратура органлари томонидан жиддий чора-тадбирлар кўриб келинмоқда. Яна шунга айтиш жоизки, тижорат банкларининг мансабдор шахслари томонидан ғаразли ёки бошқа манфаатлар кўзланиб, расмий ҳужжатларга сохта маълумотлар ва ёзувлар киритиш йўли билан кредит ҳамда бошқа пул маблағлари талон-торож қилинган. Бунга республика "Ипак йўли банки"нинг айрим мансабдор шахслари томонидан содир этилган жиноятни мисол келтиришимиз мумкин. Улар бир гуруҳга бирлашган ҳолда фуқаро Н.Мадиеваннинг ҳисоб рақамидан 1,5 млрд. сўм пул маблағларини қалбаки ҳужжатлар асосида ўзлаштиришга эришганлар. Бу каби қонун бузилиш ҳолатлари "Агробанк"нинг Миришкор, Тахياتош, Боевўт, "Халқ банки"нинг Андижон, Янгийўл, Марҳамат, Ургут, Шаҳрихон, Балиқчи, "Турон банк"нинг Бухоро филиаллари мансабдор шахслари томонидан ҳам содир этилган.

Айрим тижорат банкларининг ходимлари нафақа, моддий ёрдам, иш ҳақи ҳамда омонатга қўйилган пул маблағларини ўзлаштириб юборганлар. Хусусан, "Халқ банки"нинг Жаркўрган

филиали газначиси Б.Раҳматуллаев фуқароларга тарқатилиши лозим бўлган 1,5 млн. сўм нафақа ва моддий ёрдам пулларини, "Агробанк"нинг Пойтўғ филиали мансабдор шахслари халқ таълими муассасалари ходимларига берилиши лозим бўлган 50,1 млн. сўмлик иш ҳақларини, "Асака банк"нинг Тошкент вилояти филиали ходими Ш.Мўминов омонатга қўйилган 300,2 млн. сўмини ҳужжатларни сохталаштириш йўли билан ўзлаштириб юборганлар. Бундай ҳолатларни "Халқ банки"нинг Андижон, "Агробанк"нинг Тахтакўпир, Учтепа, Тўрақўрган филиалларида ҳам учратиш мумкин. Мазкур давр мобайнида мансабдор шахсларнинг жиноятларини содир этган 293 нафар банк ходимларига нисбатан жиноят ишлари кўзғатилган бўлиб, айрим жиноятлар юзасидан жазонинг муқаррарлиги таъминланган бўлса, бошқалари бўйича тергов ҳаракатлари давом эттирилмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, кредит ва бошқа пул маблағларини ўзлаштириш билан боғлиқ аксарият жиноятлар банк ходимлари томонидан бошқа шахслар билан олдидан жиноий тил бириктириб содир этилмоқда. Таъкидланган даврда АТ "Ўзсаноатқурилишбанк"нинг Фарғона, Қўқон, "Халқ банки"нинг Термиз, Қасби ва "Агробанк"нинг Тахياتош филиаллари мансабдор шахслари томонидан 6 та шу каби жиноятлар содир этилган.

Қўқоридagi ҳолатлардан ташқари, тижорат банклари мансабдор шахслари ҳужжалик юритувчи субъектларнинг раҳбарлари билан олдидан жиноий тил бириктириб, солиқ хизмати органлари томонидан қўйилган инкасса тўлов топшириқномалари ижросини қасддан таъминламасдан, мавжуд пул маблағларини солиқ тўловларидан бўлган божқиманда қарзларга қаратиш йўлига бошқа мақсадларга йўналтириб, давлат манфаатларига жуда кўп миқдорда зарар етказилишига сабабчи бўлишган. Кўрсатиб ўтилган даврда айнан инкасса топшириқномалари ижросини таъминлашда қонун талабларини бузиш ҳолатлари юзасидан банк ходимларига нисбатан жами 43 та жиноят иши кўзғатилди.

Жумладан, "Агробанк"нинг Пахтабод филиали мансабдор шахслари солиқ идораларидан келиб тушган инкасса топшириқномаларини асосиз равишда ижро қилмасдан, "Шароб савдо" хусусий корхонаси ҳисоб рақамига келиб тушган 266,4 млн. сўм пул маблағларини бошқа мақсадга йўналтириб, бюджетга жуда кўп миқдорда зарар етказишган. Шундай қонун бузилиши ҳолатларига "Қишлоққурилишбанк"нинг Беруний ва Андижон, "Халқ банки"нинг Қўрғонтепа, Поп, Термиз "Агробанк"нинг Чортоқ, Ангор ва "Миллий банк"нинг Тошкент вилояти филиаллари мансабдор

шахслари томонидан йўл қўйилган. Ўз ўрнида мазкур ҳолатлар юзасидан жиноят ишлари кўзғатилди.

Шу билан бирга, тижорат банклари томонидан кредитлар тўлов қобилиятига эга бўлмаган шахсларга берилган кредитларнинг мақсадли ишлатилиши устидан етарлича назорат ўрнатилмаганлиги ҳам аниқланди. Масалан, "Халқ банки"нинг Тошкент шаҳар филиали мансабдор шахслари "QILICHBEK RIVOJ OMAD" ХКГА берилган 120 млн. сўм кредитнинг ўз вақтида қайтарилишини таъминлаш чораларини қўрмаганлар. "Агробанк"нинг Нукус шаҳар филиали масъул ходимлари эса "Агротехмашсервис" корхонаси ва "Нукус техника маркази" жамиятига берилган жами 100,0 млн. сўм кредитнинг мақсадли сарфланишини назорат қилмаганлар. Бу каби қонун бузилиши ҳолатларига "Халқ банки"нинг Қарши, Китоб, "Агробанк"нинг Мангит филиаллари мансабдор шахслари томонидан ҳам йўл қўйилган. Таъкид қилинган даврда мансаб ваколатини суниетсизмол қилган ва мансабига совуққонлик билан қараган 195 нафар банк ходимлари жиноий жавобгарликка тортилган.

Бу ҳолатлар, банк тизимининг барқарор ривожланишини таъминлаш ва инвестициявий фаоллигини кучайтириш, тижорат банкларининг иш самарадорлигини ошириш, уларнинг капиталлашиш даражасини кўтариш ҳамда банк хизматлари сифатини яхшилаш борасида амалга оширилаётган ислохотларга ўзининг салбий таъсирини кўрсатиши табиийдир.

2010 йил — Баркамол авлод йили

Ёшлар — миллат келажаги

/Давоми. Бошланиши 1-бетда/

Биз мустақиллигимизнинг дастлабки йиллариданоқ келажаги буюк давлат қуришни олдимишга мақсад қилиб қўйдик ва унинг рўёби йўлида дадил одимлаб бораёмиш. Мамлакатимизда "Таълим тўғрисида"ги қонун ва "Қадрлар тайёрлаш Миллий дастури" амалиётга тўла-тўқис татбиқ этилаётгани, қатор давлат ва жамоат ташкилотлари айнан ёшлар камолоти билан боғлиқ кенг миқёсдаги тадбирларни амалга ошираётгани, истиқлолимизга хизмат қилувчи қонунчилик механизми тобора такомиллашиб, мукамаллашиб бораётгани фикримизнинг далилидир. Шу ўринда ёшларни қўллаб-қувватлаш борасидаги муҳим қадамлардан бири сифатида жорий йилда давлат бюджетининг эллик фоиздан кўпроғини таълим-тарбия ва соғлиқни сақлаш соҳаларини ривожлантиришга йўналтириш белгиланганлигини таъкидлаб ўтмоқчиман.

Дастурни амалга ошириш учун биргина виллоятимизда бюджет, ҳомиёлар ва бажарувчилар маблағлари, банк кредитлари, халқаро ташкилотлар, молия институтлари ва грантлар ҳисобига 7.893,03 миллиард сўм ва 165,43 миллион АҚШ доллари сарфлаш кўзда тутилган. Мамлакатимиз мустақиллигининг дастлабки йилларидан бошлаб, давлатимиз раҳбари болалар спортини ривожлантиришга алоҳида эътибор бериб келади. Дастурда ҳам бу ҳақда қайд этиб ўтилган. Чунки фарзандларимизни баркамол қилиб улғайтириш, уларни етук инсонлар сифатида қўришда жисмоний тарбия ва спортнинг ўрни ғоят муҳим. Спорт билан шуғулланган йигит-қизлар, аввало, ўзини англайди. Жисмоний тарбия болаларни кичкиналикдан бошлаб, ўзининг устун ва заиф томонларини сезиш, тушуниш ва камчиликларни бартараф этиш учун ўз устида доимий ишлаш лозимлигига ўргатади.

Инсон, аввало, киндик қони томан жой, Ватани билан гурурланиб яшashi лозим. Спорт орқали миллий истиқлол ғоясини кенг тарғиб қилиш учун беқийс имкониятлар мавжуд. Ҳаётда спортнинг ўрни ва аҳамияти ошиб бораётганини сезиш, бундан тўғри хулоса чиқариш, ёшларга бутун юртимизда олиб борилаётган сиёсатни, анъана ва қадриятларимизга ҳурматни спорт орқали синдириш даркор. Шу йўсинда тарбия топган болалар "оммавий маданият" янглиг босимлар олдиди ўзини йўқотиб қўймайди. Ҳаётда тўғри йўлни танлашда адашмайди. Дастурда ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, ўқув муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, ўқув-лаборатория анжомлари билан жиҳозлаш, таълим жараёнининг сифатини ошириш, талабаларнинг ўқиш ва яшаш шaroитларини яхшилашга катта эътибор қаратилган бўлиб, "2010-2015 йилларда олий таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш", "Республиканинг ҳар бир тумани ва шаҳрида ишлаб турган мактабдан ташқари муассасалар ва маданият саройлари базасида замонавий ва зарур ускуналар билан жиҳозланган "Баркамол авлод маркази" ташкил этиш ва ривожлантириш, "2010-2015 йилларда ҳар бир маҳалла, даҳа ва митти туманида болалар майдончаларини тиклаш ва ташкил этиш масалаларини ҳал қилиш белгиланган.

Мамлакатимиз мустақилликка эришганидан сўнг қабул қилинган асосий қонулардан бири "Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид Давлат сиёсатининг асослари тўғрисида"ги қонун бўлди. Бундан қўзланган асосий мақсад битта. У ҳам бўлса, миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳи синдирилган, мустақил ва замонавий фикрлайдиган авлоднинг тарбиялашдир. Президентимиз бир йилгида ёшлар ҳақида сўз юритиб, "15 ёшдан 18 ёшгача бўлган давр инсон умрида энг

нозик, энг мураккаб даврдир. Шу ёшда инсон онги, ҳуққ ва ахлоқи, маънавий қиёфаси тугал шаклланади. Ҳақи суяги қотмаган фарзандларимизни ўз ҳолига ташлаб қўйсақ, тарбияси, илми ва маънавияти билан шуғулланмасак, келажақда уларни комил инсонлар бўлиб етишмоғига ким кафолат бера олади? Биз жамиятимиз, давлатимиз келажагини кимларнинг қўлига топшираёмиз? Жамиятимиз истиқболлини, миллиятимиз тақдирини, иқболлини, бахту соадатини ўйлар эканмиз, энг аввало, мана шу саволга жавоб топишимиз керак", деган эдилар. Ушбу ҳолатларни ҳисобга олсак, ёшлар тарбияси ва уларнинг ҳуқуқий муҳофазаси долзарб вазифа эканлигини англаймиз.

Инсон қалби, онги ва маънавиятига таъсир қилувчи ахборотлар, уларнинг хуружи, униб-ўсаётган авлодни гарб маънавиятидаги қусурлардан асраш, уларнинг тарбияси жамиятдаги энг муҳим масалалардан бири бўлиб қолди. Айрим ёшларимизнинг интернет кафедралар вақтини беҳуда нарсаларга сарфлаётгани ва бунинг улар тарбиясига таъсири ҳақида қайғуриш, аввало, ота-она зиммасидаги вазифа. Фарзандни дунёга келтириш билан бир қаторда уни тўғри, иймон-этиқодли қилиб тарбиялаш жуда муҳим. Халқимизда "Қуш уюсида кўрганни қилди", деган мақол бор. Шундай экан, аввало, ота-онанинг ўзи тарбияда фарзандига ўрнак бўлмоғи лозим. Давла-

тимиз раҳбари "Ўғил-қизларимизни эл-юртимизга муносиб фарзанд, эртага Ватанимизнинг ҳақиқий фуқароси бўладиган инсонлар этиб тарбиялаш, аввало, оила бағрида оиланинг соғлом иқлими, ота-онанинг бир-бирига меҳри ва ҳурмати шарoитида чуқур илдиш отади...", деганларидек, бола тарбияси учун ҳар бир ота-она ўз масъулиятини ҳар ҳақиқа ҳис қилиб яшashi лозим. Фарзандининг нафақат уйдаги, балки ўқиш жойларидаги ҳолати, таълим-тарбияси ҳам диққат марказида бўлиши керак.

Ватанимизнинг ривожланиши ва ислохотларнинг муваффақияти кўп жиҳатдан халқимизнинг, айниқса, ёшларнинг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданияти даражасига боғлиқ. Шахсининг ижтимоий фаоллиги, унинг чинакам фуқаровий муносабати, демократик ислохотларга интилувчанлиги, қўзланган мақсадларга тезроқ эришишнинг муҳим омилидир. Жамият ва давлат тараққиётининг ҳозирги босқичи ҳуқуқий муносабатлардаги иштирокчиларнинг ҳуқуқий маданияти, ҳуқуқий саводхонлигини ҳар томонлама оширишни тақозо этмоқда. Шунинг учун ёшларнинг ҳуқуқий муҳофазасига ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимларини янада кенг-роқ жалб этиш керак. Бунинг учун жойларда, ўқув юртларида ёшлар ўртасида ҳуқуқий мавзуда суҳбатлар, тушунтириш ишлари олиб бориш, вақтли матбуот нашрлари ва оммавий ахборот воситалари

орқали кўпроқ чиқишлар қилиш талаб этилади.

Таъкидлаш лозимки, ёшларнинг ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш фақат ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг вазифаси бўлиб қолмаслиги керак. Бу борада, айниқса халқ таълими, олий ва ўрта махсус таълим тизимида ёшларга ҳуқуқий билим беришни чуқурлаштириш, янги педагогик технологияларни татбиқ этиш даркор. Юртбошимизнинг "Биз қонун устуворлигига эришгандагина ўзимиз учун мақсад қилиб қўйган адолатли, эркин жамият, фаровон ҳаёт барпо этишимиз мумкин. Мен Конституцияни болалар боғчасидан бошлаб ўргатишни, мактабларда дарслик тарзида ўқитишни, олий ўқув юртларида махсус бир дара сифатида ўргатишни, бутун барча мутасадди раҳбар ва ташкилотларга топшириқ тарзида айтмоқчиман. Токи, униб-ўсиб келаётган ёш авлодимиз Конституциянинг маъно-маъмузини, у халқимизнинг истиқлол йилларида эришган улкан тарихий ютуғи эканлигини теран англаб етсин", дея таъкидлаганлари бежиз эмас.

Ёшларнинг ҳуқуқий онгини шакллантиришда барча ўқув юртлари, мактаблар, мактабгача тарбия муассасаларида Конституция ва ҳуқуққа оид билимларни ўргатиш, маъруза фанлардан имтиҳонлар жорий этиш, прокуратура, суд, адилия, янги ишлар ходимларининг иш тақрибаси юзасидан савол-жавоб кечалари, учрашув ва мулоқотлар уюштириш муҳим аҳамиятга эга.

Этан орзу-ниятлар билан яшаётган ҳар бир инсон ўз келажагини фарзандлари камолида кўради. Бу тўғри, айниқса, биз ўзбекларда устувор. Шу маънода Президентимиз Исрол Каримов ташаббуси билан 2010 йилнинг — "Баркамол авлод йили", деб эълон қилиниши барча юртдошларимизни беҳад қувонтирди. Зеро, юртимиз аҳолисининг 64 фоизини ташкил этаётган, мамлакат интеллектуал салоҳияти, куч-қудратини дунёга намойён қилиб турган ёшларимизнинг ечимини кутаётган муаммоларини ҳал этиш, уларни эртанги кунимизнинг ҳақиқий эгалари қилиб тарбиялаш масаласи бутун ҳаммамизнинг, бутун жамоатчиликнинг диққат марказида турган асосий вазифадир.

Истиқлолнинг илк йиллариданоқ Эртамиз эгалари — воёга етмаганлар тарбиясига алоҳида эътибор қаратила бошланди. Аввало, уларнинг етарли таълим-тарбия олишлари, ҳар жиҳатдан соғлом ва маъна шу бўлиб улғайишлари учун барча шарoитлар яратилди.

Билмазлик, чақалоқ аввалига оламга ўз назари билан нигоҳ ташлайди. Сунгра атрофдагиларга тақдир қила бошлайди. Ўзи учун нималарнидир кашф этиб, улғайгани сари характери ҳам шаклланиб боради.

Болалик ва ўспиринлик. Инсон феълдаги фазилат ва нуқсонлар айнан шу ёшда ўзлаштирилади. Бу эса унинг камолот ёки розолат йўлининг қай бирдан боришини белгилаб беради.

Воёга етмаганлар тарбияси давлат сиёсати даражасига кўтарилган бир пайтда улар билан боғлиқ бўлган муаммолар ҳамон мавжуд. Бу муаммоларнинг илди-зи қарсда? Ечими-чи? Айни пайтда бу борада қандай ишлар амалга оширилиши лозим?

Барчага аёнки, ўсимир тарбияси учун энг аввало, унинг ота-онаси, мактаб, маҳалла-қўй масулу. Унинг кўча-қўйда, бозорлардаги назоратсиз меҳнатлари доимий ҳол бўлиб қолди. Албатта, фарзандларимизнинг меҳнатта чиниқиши тақ-

Эртамиз эгалари

М.АЛЛАМУРАТОВ,
Хонқа туман прокурори
Н.МАТЧАНОВА,
Хонқа туман халқ таълими бўлими мутахассиси

синга лойиқ. Лекин назоратсиз қолган болалар жиноят олами учун "тайёр махсулот" эканлигини ҳам зинҳор унутмаслигимиз лозим.

Айрим ота-оналар пул топаман, деб ёки ҳаётнинг ўткичини ҳою-ҳавасларига берилиб, ўзларининг ҳақиқий бойликларини бўлган фарзандларидан ажралиб қолаётганиларини кеч тушуниб ета-

ҳалла фаоллари билан мактаб ота-оналар кўмитаси йиғилиши ота-оналарга тушунтириш ишлари олиб бориши керак эмасми?! Афсуски, кўпчилик ҳолларда на мактаб, на касб-ҳунар коллежлари ота-оналар кўмитаси ва маҳалла фаоллари билан яқиндан алоқа ўрнатмаган. Бунинг натижасида айрим ёшлар назоратсиз қолиб, турли ҳуқуқбузарлик

ҳолатларининг келиб чиқишига сабаб бўлмоқдалар.

Жиноятчиликка, ҳуусан воёга етмаганлар жиноятчилигига қарши курашнинг энг оқилона йўли унинг олдини олишдир. Бу борада мактаб ва касб-ҳунар коллежлари алоҳида ўрин эгаллаши лозим.

Ўспиринларнинг турли хил оқимлар таъсирига тушиб қолиши, жиноят кўчасига кириб кетишига биринчи сабаб доқайдликдир.

Халқимизда азалдан болалар тарбиясига алоҳида эътибор берилган. Аммо сўнгги пайтларда айрим ўсимир қизлар ахлоқи билан боғлиқ оғриқли муаммолар ҳам пайдо бўлди. Ушбу иллатларнинг олдини олиш, гўзал ахлоқли, маънавий юксак фазилатли қизларни тарбиялаб етиштиришнинг учун кўпроқ маҳаллалардаги ҳаёт тажрибасига эга бўлган кайовни она-хонлар, хотин-қизлар кўмитаси, сиҳат-саломатлик маркази ходимлари билан турли учрашувлар ва давра суҳбатлари ташкил қилиб бориш керак бўлади.

Тарбияга алоҳида масъулият билан қараган аллома Абдулла Авлоний ўз асарларида фарзанднинг камолга етишида унга муҳим жиҳат - балдан, фикр ва ахлоқ тарбиясига жиддий эътибор қаратиш лозимлигини ўқтиради.

/Давоми 12-бетда/

Ишонч — бебаҳо сармоя. Йўқотилган, бой берилган ишончини қайта қозониш қийин. Банк ва миқоз ўртасида ишонч ўзаро фойдали ҳамкорликнинг асосий шарт. Ишончнинг йўқотилиши таназзулнинг дебчаси, демаклар. Таассуфки, жойлардаги айрим тижорат банкларига қаршала филал ёки бўлимларнинг бошқаруви ва ходимлари ана шу олдий ҳақиқатнинг магзини чақишмаёпти. Магзини чаққанларидла ҳам "раҳбарлик курсиси, ишни боғлаб бергани йўқ, ётиб қолгунча, отиб қол" дея банк газнасига кўз олайтиришиб, миқозларнинг ҳақиқия хиёнат қилишяпти. Танлаш имкониятига эга миқоз ҳисоб рақамини бошқа тижорат банкига кўчирса, пул айланмасдан кўрилмаган фойданинг озайиши "муваққат бошқарувчилар"ни заррача ташвишга солаётгани йўқ.

Таназзулнинг ибтидоси

Миқозларни бездирётган бошқа бир бош оғриги — нақд пуллариин ҳисоб рақамларига топшириб, зарур пайтда олиш учун банкга қунлаб, ҳафталаб бўзчининг моксицидай қатнашга, "муваққат" бошқарувчига худди садақа сўраётгандай ялинишга мажбур бўлишмоқда. Банк ходими, бошқарувчисининг жавоби тайиб: нақд пул тушуми кам. Миқоз "ахир кўз ўнгимда беш киши машина сотиб олиш учун пул топширадию", деса, бунга ҳам одайти жавоби тайёр: "Тушган пул биринчи даражали тўлов — пенсия, иш ҳақиқа аранг етади. Уч-тўрт кундан кейин хабар олингчи". Уч-тўрт кунлар"нинг нечаси ўтиб кетади. "Муомала"ни билмайдиган миқознинг тоқати тоқ бўлиб, жанжал кўтарди. Жанжал-тўлол билан ниҳоят ҳисоб рақамидеги пулнинг бир қисмини нақд олиш

Тўлқинжон ТОШТЕМИРОВ,
Балиқчи туман прокурори
Исроил ИБРОҲИМОВ,
"Нуқид"

га муяссар бўлади. "Уч-тўрт кунда хабар олинг"нинг магзини чакдан фаросатли миқоз эса "беш-ўн фозизи сизники" дея умидвор бошқарувчининг кўнглини юмшатишга эришади. "Топшириб қўйган ўз пулимни хоҳлаган пайтда қайтариб ололмасам, бошқарувчига "откат" — пора бериб олам, бунақа банк хизматининг нима кесраги бор?" дея миқоз энди нақд пулини уйлдами, ишхонасидами, хуллас, банкдан ташқарида сақлашни афзал кўради. Бу, яъни миқозларнинг ишончини йўқотиши тудайли, фуқаролар, талбиркорлар нақд пуллариин банкдан ташқари жойларда сақлашлари эса, иш ҳақи, пенсия, нафақа тўловларига нақд пул этишмаслигидан иборат муаммони келтириб чиқараётган сабаблардан биридир. Бирок нақд пул етарли бўлатуриб, иш ҳақиқа ажратиб берилмаган ҳолатлар ҳам учрамоқда. Хусусан, "Чинобод пахта тозалаш заводи" ҳиссалдорлик жамиятининг ишчиларига ойлик маош пулини олиш учун келган бош ҳисобчиси, газнасиси "Агробанк" Балиқчи туман бўлими бошқарувчисининг "кирим оз, бунча пул йўқ" деган важини тўғри қабул қилишди. Теллефонда боғланиб, банкка қатнаб, ойликларнинг тезлаштиришини сўраб туришди. Ниҳоят, бошқарувчи Зафариддин Насиббоев "Бирданмига шунча пул бера олмайдим. Имониятга қараб оз-оздан бериб тураман", деди. Шунисиғаям шукр, дея иш ҳақиқини

"Нақд пул тушуми камайиб кетди, газнада пул йўқ", дея уларнинг полукларини пасайтиришди. "Эрта-индин"ларининг охири кўринмайди. Орқаваротдан эса "йирик иш"ни бошлаб юборишди. 2009 йилнинг 7 ноябрдан 5 декабрь кунигача тўлдирилган чиким ордерлари орқали фермер ҳўжаликлари, ташкилот ва корхоналар ходимларининг иш ҳақларини газнадан ўзлари олиб, ўнгу-сўлга сарфлашаваради. "Улғунор кўк даласи" фермер ҳўжалигига чек бўйича 5 000 000 сўм, "Саҳоба" фермер ҳўжалигига 7 000 000 сўм, "Балиқчи ОАЖ"ни қайта ташкил этиш комиссияси"га 36 000 000 сўм, Балиқчи туман газнасичлик бўлимига 1 520 000 сўм ва ҳоказо 8 та миқозларга иш ҳақи, мукофот тўловлари учун жами 64 739 000 сўм чиким қилингани ҳақида сохта ҳўжатларни тузишди. Ушбу нақд пуллариин эгаларига тарқатиб бермасдан, ўз жигидонларидан ўтказиб юборишди. "Чинобод пахта тозалаш заводи" ҳиссалдорлик жамиятига 2009 йил 9 ноябрь кунин 50 000 000 сўм, 26 ноябрь кунин 30 000 000 сўм ва яна 30 000 000 сўм миқдориди иш ҳақиқа пул олиш учун чеклар касса ҳўжатларига илова қилиниб, банк мунасабаси кассасидан чиким қилинган-у аслида 47 500 000 сўм берилиб, 62 500 000 сўм сувга тушган тошлай изсиз йўқолган. Дастлабки тергов мобайнида пахта заводи ишчилари неча ойдан бери кўз тикиб, кутаётган иш ҳақларини банкдаги жиноий гуруҳ аъзолари — З.Насиббоев, Ж.Алашев ва А.Араббоевлар ўзлаштириб, талон-торож қилишгани тўғрисида инкор этиб бўлмас далиллар жамланди.

— Фермер ҳўжаликлари ва Балиқчи текстиль корхонасини қайта ташкил этиш комиссиясига етказилган 126 млн. сўм зарарни, яъни ишчиларнинг маошларини Олтинқул тумани марказида жойлашган уйимни сотиб тўладим, — дейди З.Насиббоев. — Давлат солиқ инспекциясига ҳисобланган 21 млн. 200 минг сўм пеняни қариндошларимдан қарз олиб бердим...

Ишчи ходимлар маошига кўз тикиб ўтирган бир пайтда банк бошқарувчиси уларга тегишли пуллариин даңгиллама иморат қурилишига сарфлаган. Одамнинг бунчалар тубан кетиши ҳар қандай кишини ҳайратта солади.

Айбланувчилар, шунингдек, пахта заводи ва бошқа миқозларга тарқатмай ўғирлаган иш ҳақларини — 80 000 000 сўм нақд пулини келтириб топширишди. Аҳамиятли жиҳати шундаки, бу каби жиноят ишлари терговларида зарар кўчмас мулк, машина, трактор кабилар ҳўсобига қопланган бўлса, мазкур жиноят иши терговий мобайнида айбдорлардан етказилган зарарни тўлиғича нақд пул шаклида униришга муваффақ бўлинди. Ўнлаб, юзлаб фуқароларга иш ҳақларини тарқатиб бериш имконияти тугиди.

Ушбу жиноят иши банк тизими, чунончи Республика "Агробанк" очик акциядорлик тижорат банки куйи тизимлари бошқарувини такомиллаштириш, хизмат савиясини куйи тизим бошқарувчи ва ходимларининг бевосита моддий манфаатдорлигини таъминловчи шарт-шароитларни вужудга келтириш долзарб вазибалардан бирига айланганини кўрсатмоқда. Шу тариқа миқозларни жалб этиш, кўлайитириб бориш, "эртага ишдан бўшатишса, атанг қилиб юрмай, амалим борлигидега фойдаланиб қолай", дея гайриқонуний бойлик ортиришга туртки берувчи баҳона сабаблар барҳам топиши мумкин. Акс-ҳолда, миқозлар хизмат савиясидан қоникмай бош олиб кетишса, банк аста-секин таназзулда юз тутиши муқаррар.

Ичимлик суви муаммоси

Навоий вилоят прокуратураси органилари томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 11 февралдаги "Коммунал хизматлар таърифларининг асосий равишда ўсиб кетишига йўл кўймаслик ҳамда улар учун ўз вақтида ва тўлиқ ҳисоб-китоб қилиниши учун истемолчиларнинг масъулиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорининг ижроси вилоят ҳокимлигининг коммунал хизмат департаменти, вилоят истемолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш маркази ва Навоий кон-металлургия комбинати коммунал хизмат бошқармаси мутахассислари иштирокида ўрганиб чиқилди.

Ўтказилган назорат тадбирлари давомида бир қатор қонунбузилиш ҳолатлари аниқланиб, тегишли прокурор назорати ҳўжатлари қўлланилиб ва қонунбузилиш ҳолатларининг келиб чиқишига сабаб бўлган шарт-шароитларни бартараф этиш чоралари кўрилди.

Аниқланишича, "Мурунтау" уй-жой коммунал бўлимининг аҳолига ичимлик суви ишлаб чиқариш ва сотиш юзасидан вилоят молия бошқармасининг 2006 йилда ишлаб чиқилган таърифига асосан, аҳолига 1м³ ичимлик суви учун тўлов 240 сўмдан амалга оширилиши белгиланган бўлса-да, коммунал бўлим томонидан 257 сўм 39 тийиндан ҳисобланиб, 2009 йил мобайнида кўрғондаги 3638 нафар фуқародан жами 1 млн. 746,1 минг сўм ортиқча тўлов ундирилган.

Уй-жой коммунал бўлими ходимларининг ҳуқуқбузарликлари фақат шундангина иборат эмас. Бўлим бериш аҳоли ўртасида ичимлик суви етказиб бериш бўйича тузилган шартномаларга асосан, аҳолига узлуксиз равишда, яъни ҳар ойда ҳар бир фуқарога 2,3 м³ ичимлик суви етказиб берилиши ло-

зим бўлгани ҳолда, ичимлик суви ҳафтасига 3 кун 2 соатдан етказиб берилган.

Оқибатда, ҳар бир фуқаро атиги 0,93 м³ дан ичимлик суви олган. Шундай бўлса-да, бўлим томонидан ичимлик суви 2,3 м³ ҳисобланиб, фуқаролардан 16 млн. 204,9 минг сўм ортиқча тўлов олинган.

Шунингдек, "Мурунтау" кўрғони аҳолисига "Тусқудук" суви ишлаб чиқариш ҳавзасидаги 1-сонли насос станциясидан 159 диаметри темир трубалардан иккита сув тармоғи ётқизилган бўлиб, шундан узунлиги 14 минг 250 метрни ташкил қилган битта тармоқ яроқсиз аҳолга келиб қолганлиги сабабли, Зарафшон шаҳар ҳокимлигининг розилиги билан "Мурунтау" уй-жой коммунал бўлими томонидан кесиб олиниб, ушбу трубаларнинг 10 минг 472 метри 52 млн. 360 минг сўмга сотилган. Бу маблағ газнага кириб қилиниб, корхона ишчи-хизматчиларининг иш ҳақи ва бошқа харажатлари учун сарфланган. Аммо кесиб олинган трубадан қолган 3 минг 778 метри, яъни 18 млн. 890 минг сўмлиги корхона мансабдорлари томонидан талон-торож қилинган.

Бундан ташқари, кўрғон аҳолисига иссиқлик манбаи етказиб берган иссиқлик тизими яроқсиз аҳволга келиб қолганлиги сабабли, 127 диаметри 2 минг 100 метр темир трубалар кесиб олиниб, шундан 1 минг 480 метри 6 млн. сўмга сотилиб, корхона газнасига кириб қилинган. Қолган 2 млн. 480 минг сўмлик 620 метр труба ўзлаштирилган. Вилоят прокуратураси томонидан "Мурунтау" уй-жой коммунал бўлимининг мансабдор ва масъул шахсларига нисбатан ЖКнинг 167-моддаси 3-қисми ва 205-моддаси 2-қисми "а" бандлари билан жиноят иши кўзгатилиб, тергов ҳаракатлари олиб бориюмоқда.

2009 йилнинг 8 январиди "Кармана ичимлик сув ишлаб чиқариш" МЧЖ би-

У.РАЖАБОВ,
Навоий вилоят прокуратураси бўлим катта прокурори

лан Навоий тоғ металлургия комбинати "ОЭС" ташкилоти ўртасида худуд аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлаш бўйича шартнома имзоланади. МЧЖ 2 млн. 159,2 минг м³ ичимлик сувининг ҳар кубини 73 сўм 30 тийиндан сотиб олиб, 44 млн. 583,2 минг сўмлик 409 минг 220 м³ ини туман худудидеги ҳўжалик юритувчи субъектларга ҳар кубини 389,8 сўмдан сотган. Натижада, Кармана туманидаги "Қаҳрамон", "Каловат", "Дехқон", У.Юсупов ва Мирсаид Баҳром номли маҳалла фуқаролар йиғинлари худудларида яшовчи аҳолига етказиб берилиши лозим бўлган 409 минг 220 м³ миқдоридеги 44 млн. 583,2 минг сўмлик ичимлик суви етказиб берилмай, фуқароларнинг ҳамда давлат ва жамиятнинг қонун билан қўриқланидиган ҳуқуқ ва манфаатларига 44 млн. 583,2 минг сўмлик зарар етказилган.

Вилоят прокуратураси томонидан корхона мансабдор шахсларига нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 205-моддаси 2-қисми "а", "в" бандлари билан жиноят иши кўзгатилиб, тергов ҳаракатлари олиб бориюмоқда.

Текшириш натижаси бўйича Кармана туманининг "Қаҳрамон", "Каловат", "Дехқон", У.Юсупов ва Мирсаид Баҳром номли маҳаллаларида яшовчи аҳолининг барчасига узлуксиз ичимлик суви этиб бериши таъминланди.

Айнан шундай, қонунбузилиш ҳолатларига Хатирчи ва Қизилтепа туман ичимлик суви ишлаб чиқариш корхоналари томонидан ҳам йўл қўйилганлиги аниқланиб, тегишли прокурор назорати ҳўжат-

лари қўлланилди.

Жумладан, Хатирчи ва Қизилтепа туман ичимлик суви ишлаб чиқариш корхоналарида ҳам инкассация идоралари билан шартномалар тузилмасдан, назоратчилар томонидан ичимлик суви тўловлари аҳолидан йиғилиб, назорат касса аппарати ўрнатилмасдан, корхона газнасига кириб қилиб келинганлиги аниқланган.

Мазкур ичимлик суви ишлаб чиқариш корхоналарида назорат касса машинаси ўрнатилмасдан, нақд пул тушумлари тўғридан-тўғри корхона газнасига кириб қилиб келинганлиги ҳолати юзасидан туман солиқ идорасининг масъул ходимларига нисбатан хизмат текшируви тайинланди.

Шунингдек, Хатирчи ичимлик суви ишлаб чиқариш корхонаси томонидан 2009 йилда аҳолига етказиб берилиши лозим бўлган 509 минг 568м³ сувдан 474 минг м³ етказиб берилиб, йил давомида аҳолига 35 минг 568 м³ сув кам етказиб берилган.

Вилоят прокуратура органилари томонидан мазкур йўналишда ўтказилган назорат тадбирлари давомида фуқароларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан қўриқланидиган манфаатлари ҳимоя қилиниб келинмоқда.

Бугун дунё ҳамжамиятини ташвишга солаётган энг глобал муаммолардан бири одам савдосидир. Бу жиноят ўзининг миллат ва чегара танламаслиги, ўз домига асосан ёшлар ва аёлларни тортаётгани билан ҳам айниқса хавfli ҳисобланади. Жиноятчилар учун эса бу фаолият сердаромад манба бўлиб қолмоқда.

Азизкул Ишонкулов ҳам осон йул билан пул топиш мақсадида содда ва ишонувчан одамлардан фойдаланмоқчи бўлди ва ниятини амалга ошириш учун З.Қодиров ва Б.Маматқуловларни ўзига шерик қилиб олди.

Дарвоқе, А.Ишонкулов ҳамда З.Қодировлар ҳақида икки оғиз: А.Ишонкуловнинг маълумоти олий. Жиззах шаҳридаги "Бизнес инкубатор" МЧЖ раҳбари вазифасини бажарувчи бўлиб ишлаган. З.Қодировнинг маълумоти эса ўрта-маҳус. "Бизнес инкубатор" да тадбиркор-ташкilotчи ва кассир бўлиб фаолият юритган бу кимса муқаддам сулланишга ҳам улгурган.

Хуллас, улар маслаҳатни бир жойга қўйиб, ишга киришдилар. Гарчи МЧЖнинг Ўзбекистон фуқароларини чет мамлакатларга ишга жўнатиш учун ҳеч қандай ваколат бўлмаса-да, уловон 2007 йилнинг апрель ойида Красноярск шаҳридаги ООО "Центр Енисей Азия" фирмаси билан қабжи шартнома туздилар. Кейин МЧЖ орқали юртимиз фуқароларини Красноярск ўлкасига ишга тақлиф қилиш ҳақида эълонлар ёзиб, жалб қила бошладилар. Иш сўраб келганларга эса чет элдаги фирма раҳбари, дея Б.Маматқуловни кўрсатишди.

Ҳар ойда 400-500 АҚШ дол-

Алдаётганлар ва алданаётганлар

лари миқдориди иш ҳақи, яшаш жойи ва уч маҳалт иссиқ овқат билан таъминланишлари ҳақида эшитиб, ишлаш истагини билдирганларга қалбаки шартномаларни рўқач қилдилар. Турган гап-ки, шартнома билан фирма раҳбарини кўрганлар бу ёлгонларга ишониб, чет элда ишлаш учун розилик бера бошладилар. Кўп ўтмай 18 нафар ҳамюртларимиздан 4 млн. 450 минг сўм пул йиғиб олиб, уларни Красноярск шаҳрига жўнатдилар.

Манзилга етиб келганларни "Тулқин" билан "Сафаров" исмли кимсалар кутиб олиб, уларнинг шахсини тасдиқловчи ҳужжатларини йиғиб олишди. Сўнгра нима иш қилишлари кераклигини кўрсатишди.

А. Мамасолиевнинг суддаги кўрсатмасидан:

- 2007 йилнинг бошида Жиззахдаги "Бизнес инкубатор" фирмаси одамларни ишлаш учун чет элга жўнатаётганлиги ҳақида эшитиб, у ерга келдим. А.Ишонкулов ўзини иш бошқарувчи деб таништирди. Ўғлим билан чет элга ишлаш учун бормоқчилигини айтган эдим, у одамларни Россиянинг Красноярск ўлкасига ишга жўнатаётганини айтди. Ишга борувчи ҳар бир киши кассига 100 минг сўм тўлаши керак экан. 2007 йилнинг 12 апрелида Ташкент шаҳридан Россияга кетишларини, ҳар бир одам ўзи билан йўлқира учун

150 минг сўм пул олиши кераклигини айтди. У ерда иссиқ овқат, ётоқ ҳамда ҳар ойда 400-500 АҚШ доллар миқдориди маош билан таъминлашларини ҳам А.Ишонкуловдан билиб олдим. Айтганча, у менга дароҳт кесиб, тахталар ишлаб чиқариш каби ишлар билан шуғулланишимизни айтди.

Мен бу ҳақида турмуш ўртоғим билан ўғлимга билдирдим. Келишилганидек, 200 минг сўмни кассига тўладим. Кейин бошқалар билан йўлга тушдик. Манзилга етиб келгач, бизларни "Тулқин" деган йигит кутиб олиб, икки қаватли, битмаган бинога олиб борди. Сўнгра бизни гуруҳларга бўлиб, турли хил ишларга жўнатиб юборишди.

Мен, ўғлим Абдувахоб, маҳаллашомин Холмурод Зоиров асфальт заводиди ишладик. Учаламининг хизмат ҳақимиз 67 минг рубль бўлди. Қуларнинг бирида Б.Маматқулов биз ишлаган жойга келиб, ойлик иш ҳақларимизни ўзи олиб бориб беришини айтди-да, бизни Кузнецова кишлоғиди жойлашган санаторияга жойлаштирди. У ерда ҳам 3 ой мобайнида тазмирлаш ишларини бажардик. 120 минг рубль ойлик иш ҳақи олишимиз керак эди. Аммо иш бошқарувчи 3 кун олдин Б.Маматқулов келиб, моалларимизни олиб кетганлигини айтди. Шундан кейин биз Б.Маматқуловни бошқа уч-

Шухрат РАҲИМОВ,
Жиззах шаҳар прокурорининг
ёрдамчиси
Сайёра ЭРҒАШЕВА,
журналист

ратмадик. У бизни алдаб кетган экан. Биз Ўзбекистонга қайтиш учун турли хил ишларга ёлланиб ишлаб, йўлқирага пул тўлай бошладик. Ниҳоят, 2007 йилнинг 15 декабрида маҳалладошим Х.Зоиров билан уйга қайтдик. Ўғлим эса Красноярск ўлкасиди қилиб кетди...

— Сўд давомида А. Ишонкулов ҳамда З.Қодировларнинг жиноий хатти-ҳаракатига етарлиқ баҳо берилди. Улар қилмишларига яраша жазоларни олишди.

Шуни алоҳида айтиш керакки, аксарият ҳолларда, ишлаш учун хорижга кетаётганлар борадиган манзилларидан бошқа нарса ҳақида тасаввурга эга бўлмай туриб, йўлга отландилар ва оқибатда оғир ишлар билан шуғулланишга мажбур бўладилар. Ҳужжатлари олиб қўйилган, чет тилини яхши билмайдиган ва умуман чорасиз қолганлар мўмай даромад манбаига айлантириладилар. Албатта, ўртадаги воситачилар хизматлари эвазига яхшигина улуш оладилар. Сўнг яна содда ва ишонувчан одамларни топиш билан машғул бўладилар. Ташвишланарли томони шун-

даки, бундай кўнгилсиз ҳолатлар кўп бора содир этилмоқда ва яна давом этмайди, деб ҳеч ким кафолат бера олмайди. Зеро, нафсе домига тушиб қолган бундай шахслар бойлик орттириш йўлида ҳар қандай разилдикдан ҳам қайтмайдилар. Бу мақсадни амалга оширишда уларга фуқароларнинг соддалиги, ўз ҳақ-хуқуқлари ва хорижий мамлакатларда қонуний асосда ишлашнинг амалдаги тартиб-қоидаларини билмасликларни жуда қўл келтириб.

Одам савдосига қарши курашиш ҳамда унинг олдини олиш борасиди бизнинг мамлакатимизда ҳам қатор ишлар амалга оширилмоқда ва бунда халқро ҳамкорлик алоҳида эътибор қаратишмоқда. Аммо минг афсуски, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш борасиди амалга ошириб келинаётган бундай чора-тадбирларга қарамай одам савдоси каби нохуш ҳолатлар ҳали-ҳамон давом этиб келмоқда.

Бир сўз билан айтганда, одам савдоси халқро фожиа бўлиб, унинг охири тузатиб бўлмайди-кан салбий оқибатларга олиб бориши мумкин. Шундай экан, жойларда, маҳалла, хотин-қизлар кўмиталари, ҳоқимликлар ҳузуридаги воёга етмаганлар ишлари бўйича комиссиялар ва бошқа мутасадди ташкилотлар ҳодимлари бу борада ўзлар ҳамкорликни янада кучайтиришлари зарур.

Алданиб қилиб уйига қайтолмайётганлар, қадр-қиммати, шаъни тоғталиб, минг бир ҳўрликларни бошидан кериб аётганлар кимнингдир отаси, онаси, акаси ё синглисидир. Шундай экан, бу хавfli иллатга қарши барчамиз бирдек курашайлик. Зеро, одам савдосига қарши курашиш ва унинг олдини олиш ҳамма-ҳамманинг бурчидир.

Кўшининг найранги

Маҳалладошларга қимматга тушди

Сурмаҳон СУЛТОНОВА,

Наманган шаҳар прокурорининг катта ёрдамчиси

Наманган шаҳрида туғилган Зоҳид Охунов муқаддам жиноят содир этганда унинг қилмишлари кечирилиб, амнистияга биноан жавобгарликдан озод этилган эди. Ақли расо инсон учун бу тўғри йўлни топиб олиш учун бир имконият. Афсуски, Зоҳид бу имкониятдан оқилана фойдалана билмади. Оралдан икки йил ўтиб-ўтмай яна жиноятга қўлга урди. У 2007 йилнинг ёзида синфдоши Малик билан бирга Россиянинг Екатеринбург шаҳрига ишлаш учун бориб, ўша ерда турк фирмаси 24 қаватдан иборат уй кураётганидан хабар топди-ю, ўша ерда ишлаб, қуриш раҳбарларни эътиборига тушди. Сабабини, у рус ва турк тилини яхши билар, қурилиш эгаларининг ишчилар билан мулоқотда бундай кишиларга эҳтиёжи бор эди. Ҳеч қанча фурсат ўтмай уни иш бошқарувчи (прораб) этиб тайинлашди.

Зоҳид 2008 йилнинг январь ойида укаси Зиёвуддинга кўнғироқ қилди: — Бу ерга ишчилар керак, мабодо ишлашни хоҳловчилар бўлса, жўнатиб юбор. Овқати, ётоқхоналари жойида, де... Маоши ҳам вақрида. Ҳар ойда ўзим олиб бераман. Йўл ҳақида пуллари бўлмаса, сенга юборган пулимдан беравер, бу ерда ўзим қандай олишни яхши биламан.

Зиёвуддин акасининг нима демокчи бўлганини яхши тушунди. Шу кундан эътиборан акаси ишлаётган фирмага ишчилар кераклигини ерга таъинлаш орасида эълон қила бошладди. Бир ҳафта ўтар-ўтмас Зоҳид хоҳлагандек ишлаш истагини йиғитлар йўқлаб кела бошладди.

— Маош ишга қараб тақсимланаркан, — уларга изоҳ берди Зиёвуддин. Устлар 1000 долларгача, ёрдамчилар 800 долларгача олиши мумкин экан. Бу ёғи гайратиниғача боғлиқ. Дам олиш кунлари қўшимча иш олсангиз, бир йилда анчагина бойиб қоласизлар.

Фирмабининг тўғрига осонгина илган Наманган шаҳри ҳамда Наманган туманида яшовчи беш нафар фуқаро 2008 йил 12 февраль кунини Ўзбекистон Республикаси давлат чегараси бўлими "Черняевка" постини орқали Қозғонистонга, сўнгра Россия Федерациясига етиб боришди. Зоқир уларни Екатеринбургдаги поезд вокзалида кутиб олди.

Ишчилар лишоаг билан ишга тушиб кетишди. Чунки Зоқир уларнинг ҳар бирига 850 рублдан маош тўлашини, озиқ-овқат ва ётоқхона бепул эканини айтган эди. Бироқ...

Оралдан уч-тўрт ой ўтгач, унинг барча ваъдалари ёлгон экани, фирма раҳбарлари билан келишиб олган Зоқир катта пул эвазига уларни бу ерга алдаб олиб келганини билиб қолдиши. Афсуски, энди кеч бўлган, орта қайтишнинг иложи йўқ эди. Йиғитлар "Бир кун пулимизни беришса керак", деган илнжиди яна уч ой ишлашди. Бироқ маълумини дарак бўлмади. Шундан кейин улар маслаҳатлашиб, яширин йўллар билан бир амалдаб Ўзбекистонга қочиб келиши ҳамда ички ишлар илораларига ариза билан мурожаат этишди.

Жиноят ишлари бўйича Наманган шаҳар суди Зоҳид Охуновнинг одам савдоси билан боғлиқ жиноий иштини кўриб чиқиб, унга нисбатан етти йил муддатта озодликдан маҳрум этиш жазоси тайинлади.

Истиклолимизнинг дастлабки кунларидан бошлаб Юртбошимиз бошчилигида жамият ҳаётининг барча соҳалариди кенг қамровли ислохотлар амалга ошириб келинмоқда. Мазкур ислохотларнинг самарасини эса турли соҳаларда эришилаётган ютуқлар мисолида кўриб турибмиз.

Шунга қарамай, айтиш мумкинки, бугунги глобаллашув жараёни давом этаётган бир шароитда трансмилий уюшган жиноятчиликнинг турли кўринишлари республикамизни ҳам четлаб ўтмайпти. Ана шундай жиноятчилик турларидан бири бугун ҳақиқий маънода глобал муаммага айланиб улгурган, инсоният қадр-қимматига таҳдид солаётган одам савдосидир.

Бу жиноят ўз домига асосан ёшлар, аёллар ва болаларни тортаётгани билан барчада ташвиш ва хавотир уйғотмоқда. Бирлашган Миллатлар Ташкilotининг маълумотларига кўра, дунё бўйича ҳар йили тахминан 2 млн. 700 минг инсон ана шу жиноят курбонига айланиб қолмоқда. Юз минглаб аёллар ва болалар алдов йўллари билан олиб кетилиб, сотиб юборилмоқда. Албатта, инсоният тақдирига берафқ бўлмаган ҳар қандай кишини ўйлантириб қўядиган бу маълумотлар ҳам аслида ҳақиқий ҳолатни кўрсатиб беролмайди. Чунки, одам савдоси курбонларининг кўпчилиги ҳақ-хуқуқларини танимаган шахслардир. Энг ачинарлиси, уларнинг аксарияти одам савдоси курбонига айланганини англаб етмайдилар.

Шу ўринда савол туғилади: инсонларни сарсон-саргардонликка, оғир меҳнатга, хорликка маҳкум этишдан мақсад нима? Бундан ким ёки кимлар манфаатдор?

Норасмий маълумотларда

Инсон ҳуқуқларига қарши жиноят

келтирилишича, одам савдоси даромад келтириш борасиди нарқобизнес ва ноқонуний курул-аслаҳа савдоси билан тенглашиб, муайян доиралар учун сердаромад манбага айланиб бормоқда.

Шу сабабдан ҳам халқро ҳамжамият олдида ҳал қилиниши лозим деб топилган масалалардан бири одам савдоси билан боғлиқ жиноятлар, уларнинг олдини олиш ва ушбу жиноятларга қарши курашишдир. Аслида одам савдоси билан боғлиқ муаммолар кеча ёки бугун пайдо бўлгани йўқ.

Инсон ҳуқуқларини таъминлаш ва ҳимоя қилишга қаратилган дастлабки ҳужжат 1948 йилда қабул қилинган БМТнинг «Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси» бўлган. 1949 йил 2 декабрда эса БМТ томонидан "Одамлар савдоси ва фоҳишабозликнинг учинчи шахслар томонидан ишлатилишига қарши кураш тўғрисида"ги Конвенция қабул қилинди.

Албатта, халқро ҳуқуқий ҳужжатларнинг аҳамияти катта, аммо мазкур муаммони ҳал этишнинг самарали йўли ҳал қонунчиликда ҳуқуқий асосларни яратишдан иборат.

Айтиб ўтганимиздай, одам савдоси билан боғлиқ жиноятлар трансмилий, яъни ҳудуд ва чегара танламайдиган қилмиш эканлигини ҳисобга олган ҳолда, Ўзбекистон Республикаси бундай салбий кўринишлар-

Мухаммадали КАРИМОВ,
Тошкент Юридик коллежи ўқитувчиси
Нарғиза СОДИҚОВА,
Тошкент Юридик коллежи талабаси

га қарши курашиш борасиди халқро ҳамкорликка алоҳида эътибор қаратмоқда.

Ўзбекистон Республикаси 2003 йилда БМТнинг "Одам савдоси ва фоҳишабозликнинг учинчи шахслар томонидан ишлатилишига қарши кураш тўғрисида"ги Конвенциясига қўшилди. 2008 йилда эса одамлар, айниқса, аёллар ва болалар савдосининг олдини олиш ва бу қилмиш учун жазолашни назарда тутуви БМТнинг "Трансмилий уюшган жиноятчиликка қарши кураш тўғрисида"ги Конвенциясини тўдирувчи Протоколни ратификация қилди.

Президентимиз томонидан 2008 йилнинг 8 июлида қабул қилинган "Одам савдосига қарши курашиш самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарор мазкур масалга янада жиддий ва янгича ёндашишни талаб этади.

Амалдаги қонун ҳужжатлари, ҳуқуқ-тартибот органлари томонидан амалга оширилаётган чора-тадбирлар бесамар кетма-япти, албатта. Аммо муаммога қарши кураш, унинг олдини олиш ва бу борада ҳамшиша ҳушёр туриш, нафақат ҳуқуқ-тартибот органлари, балки ҳар бир фуқаронинг бурчидир.

Коррупцияга қарши курашга оид ҳуқуқий нормалар

ва уларнинг самарадорлигига таъсир этувчи омиллар

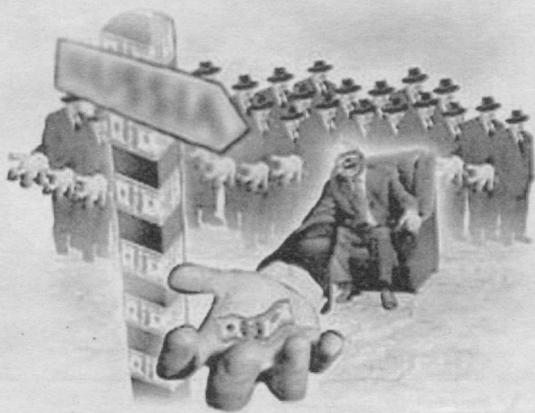
Коррупция мавзусининг нақадар долзарб эканлигига ҳеч ким шубҳа билдирмайди. У ҳақда барча доираларда: оммавий ахборот воситалари, анжуманлар, мажлислар ҳамда одамлар ўртасидаги ўзаро суҳбатларда ҳам алоҳида ўрғу бериб гапирилмоқда. Бу мавзудаги суҳбатлардан асосий мақсад мазкур илатга нисбатан одамларда кўникма шаклланиб қолишининг олдини олиш ва унга қарши курашнинг самарали йўлларини излашдир. Ҳозирги кунда мамлакатимизда коррупцияга қарши кураш бўйича ҳуқуқий нормалар тақомиллаштириб бормоқда.

Коррупцияга қарши кураш борасида ҳуқуқий нормаларни ишлаб чиқиш, авваламбор, мазкур нормалар қабул қилинган ва амалиётга жорий этилгандан сўнг, уларнинг қай даражада самара бериши мумкинлиги ҳақида олдиндан, атрофлича ўйлаб кўришимизни талаб қилади. Бу илатга қарши кураш бўйича мамлакатимизда қабул қилинган барча ҳуқуқий нормалар, кўрилатган чора-тадбирларга қарамай коррупция жамият механизмларининг нормал фаолиятига, миллий иқтисодиётни шакллантиришга ҳали ҳам тўсқинлик қилиб келмоқда. Бу илатга қарши курашни жаҳон талаблари асосида шакллантириш мақсадида 2008 йилда мамлакатимиз БМТнинг 2003 йил 31 октябрдаги "Коррупцияга қарши" Конвенциясини ратификация қилди ва шу йилнинг 24-27 июнь кунлари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенати томонидан "Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг "Коррупцияга қарши" конвенциясига Ўзбекистон Республикаси қўшилиши тўғрисида"ги Қонуни қабул қилинди ва маъқулланди. Ушбу конвенция талаблари коррупцияга оид миллий қонунчиликни яна бир бор таҳлил қилиш, зарурий ҳуқуқий нормаларни қабул қилиш ва шу орқали коррупцияга қарши кураш самарадорлигини оширишни назарда тутди.

Ҳуқуқий нуқтаи назардан самарадорлигининг ўзи нима? Ҳуқуқий нормалар самарадорлиги — бу ҳуқуқий норма ва ундан кўзланган мақсаднинг кейинчалик ҳуқуқий норма амалиётга жорий этилгандан сўнг эришилган амалий натижалари билан мутаносиб келишидир. У ҳуқуқий ва ижтимоий бўлиши мумкин. Ҳуқуқий нормалар самарадорлигини оширувчи юридик омиллар сирасига қонун ва бошқа ҳуқуқий нормаларнинг сифат даражаси ва ҳуқуқни қўллаш фаолиятининг сифат даражаси кабилар кирди.

Коррупцияга оид ҳуқуқий нормаларнинг самарадорлиги юқоридаги юридик омиллар билан бирга бир қатор ижтимоий омилларга ҳам боғлиқ. Жумладан:

1) Жамиятнинг иқтисодий ривожланиш даражаси. Бунда муайян бир мамлакатнинг иқтисодий аҳоли мазкур илатдаги коррупция даражасига бевосита таъсир кўрсатади. Шу

билан бирга, давлат хизматчиларининг моддий таъминланганлик даражаси ҳам коррупция кўламига таъсир этувчи асосий омиллардан бири ҳисобланади.

2) Жамиятда инсонларнинг ҳуқуқий маданияти даражаси. Бу омил энг ҳал қилувчилардан бири бўлиб, ҳар қандай ҳуқуқий норма ушбу омил тўғрисида муваққат самарасиз бўлиб қолиши мумкин. Бунда жамиятда инсонларнинг ҳуқуқий жараёнларга бепарволиги, "сен менга тегмасанг, мен сенга тегмайман", "нима фақат менинг ўзимми" кабиларида иш юритиши асосий сабаблардан биридир.

3) Ҳуқуқий норма талабларининг жамият ривожланиш даражасига мутаносиблиги. Агар жамият ривожланишда илгарилаб кетиб, бунинг натижасида мавжуд ҳуқуқий нормалар эскириб қолган бўлса, бундай ҳолатда ҳам ҳуқуқий нормадан самарали натижа куттиш фойдасиздир.

Шундай экан, коррупцияга қарши муайян ҳуқуқий нормаларни ишлаб чиқишдан аввал юқоридаги омилларни таҳлил қилиб чиқиш лозим бўлади.

Шуни таъкидлаб ўтиши лозимки, сўнгги пайтларда ҳуқуқ назарияси ва амалиётда ҳуқуқий нормаларнинг коррупциогенлик хусусиятларига етарли даражада эътибор берилмаётгандек. Ҳуқуқий нормаларнинг коррупциогенлиги — бу улардаги камчилик бўлиб, ҳуқуқий нормаларда уларни қўллаш жараёнида коррупция ҳолатининг юз бериш эҳтимолини кучайтирувчи хусусиятларни аниқлаб, уларни бартараф этиш, давлат хизматчиларида фуқароларга ҳисобдорлик муҳитини яратиш жамиятда коррупция деб аталмиш

иллатнинг юзга келиш шароитларини камайтиради ва унга қарши самарали профилактика вазифани ўтайди. Чунки, қонунга асосланган ҳолда содир этилган коррупция бу иллатнинг энг хавфли кўриниши ҳисобланади. Ҳуқуқий нормаларнинг коррупциогенлиги қуйидаги омиллар таъсир этади:

— Ҳуқуқий нормалар диспозицияси таркибий қисмларида мазмунан мавҳум ёки аниқ белгиланмаган нормаларнинг мавжудлиги. Бунда асосан, ҳуқуқий нормада мансабдор шахс томонидан ўз фикри бўйича иш юритишига шароит яратувчи дискреция (эркин) ваколатларнинг белгиланиши. Масалан, ҳуқуқий норма мансабдор шахсга қўллаш учун бир-биридан анча фарқланган оқибатлар туғдирувчи бир неча альтернатив вариантлар ичидан ўз фикрига кўра маъқулни танлаш ваколатини бериши. Бунда ҳуқуқий норма айнан қайси ҳолатларда ва қайси вариант қўллаш мумкинлигини баътафсил белгиланмади. Бу эса ваколатни амалга оширишни қонунга эмас, балки мансабдор шахснинг хоҳишига боғлаб қўйди. Бундан ташқари, ҳуқуқий нормаларда "мумкин", "ва бошқа ваколатларга эга" тарзида аниқ кўрсатилмаган, мавҳум жумлаларнинг учраши ҳам ушбу ҳуқуқий нормани қўлловчи мансабдор шахс томонидан ўз хоҳишига, ўзбашимчилик билан иш туттириши ва улардан шахсий манфаатлар йўлида фойдаланишига имконият яратади;

— Ҳуқуқий нормаларда ҳуқуқий муносабат иштирокчиларига кучайтирилган талабларнинг кўйиб юборилиши. Ҳуқуқий муносабат ишти-

рокчиси бу каби талабларни бажариш учун жуда кўп нозарурий вақт ёки бошқа ресурсларни сарф қилиши зарурлиги тўғрисида ушбу талабдан ноқонуний йўл билан чиқиб кетишга ҳаракат қилади ёки ҳуқуқий норманинг ушбу талабини бажармасдан қолдиради. Бу эса мазкур талабни бажарувчи ёки назорат қилувчи орган ходимларига коррупциявий имкониятлар яратади. Масалан, Ўзбекистон Республикаси Маъмурий Жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 223-моддаси 1-қисмига кўра, фуқаролар ўзи доимий рўйхатдан ўтган жойдан бошқа жойга боргандан сўнг 3 кун ичида ўша жойда вақтинча ёки доимий яшаш учун рўйхатдан ўтишлари талаб этилади. Мазкур норма шахсий ёки касбий зарурат тўғрисида 4-5 кунга ёки бир ҳафта муддатга бошқа вилоят ёки шаҳарга борган шахсдан эса ўша ерда вақтинчалик рўйхатдан ўтишни талаб қилади. Амалиётда вақтинчалик рўйхатдан ўтиш учун белгиланган тартиб ва тайёрланган ҳужжатларнинг мураккаблиги мазкур жараёни 3 кун ичида яқунлашга имкон бермайди. Шунинг учун ҳам ушбу норма айрим ҳолларда амалиётда ички ишлар органларининг ходимлари орасида коррупцияга имконият яратади. Муайян ҳуқуқбузарлик учун жазонинг қилмишининг ижтимоий хавфлилик даражасига номуносабиллиги ҳам ҳуқуқни қўлловчи мансабдор шахсни ва ҳуқуқбузарни коррупциявий муносабатга киришишга ундаши мумкин. Масалан, муайян ҳуқуқбузарлик учун жариманинг ўта юқори белгиланганлиги бунга мисол бўла олади.

— Ҳуқуқий нормаларда коллизиянинг мавжудлиги. Коллизия ҳуқуқий нормаларнинг бир-бирига зид келишидир. Ҳуқуқий нормаларнинг коррупциогенлик хусусиятларини аниқлашнинг энг самарали усули давтаввал, айнан қайси соҳаларда коррупцияга кўпроқ тўқнаш келиш мумкинлиги ҳақида маълумотга эга бўлишдир. Масалан, иқтисодий соҳасида қуйидаги йўналишларда коррупцияга кўпроқ тўқнаш келиш мумкин:

— Монополияга қарши курашиш ва давлат мулкни хусусийлаштиришни амалга оширувчи ташкилотлар фаолиятида. Бунда ўз манфаатини ҳамма нарсадан устун қўядиган айрим шахслар ва фирмалар масала ўз фойдаларига ҳал бўлиши йўлида ҳар қандай ноқонуний ҳаракатдан, бу йўлда мансабдор шахсларни коррупцияга ундашдан ҳам чекиммасликларини эътибордан четда қолдирмаслик лозим;

— Фуқаро ва фирмаларни

Ботир ПУЛАТОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Бош прокуратураси Олий ўқув
курслари тингловчиси

солиққа тортиш ташкилотлари фаолияти. Мазкур йўналишда бозор иқтисодиёти инфратузилмасининг ҳали тўла шаклланиб улгурмаганлигидан фойдаланадиган айрим тадбиркорлар ва мансабдор шахслар томонидан белгиланган солиқларни тўлаш ўрнига давлат хизматчилари билан коррупциявий муносабатга киришиб, шу орқали солиқ мажбуриятдан бўйин товлаш ҳолатлари тез-тез учраб туради;

— Экспорт-импорт фаолиятини амалга ошириш йўналишлари;

— Тадбиркорлик ва бошқа фаолият турларини рўйхатдан ўтказиш ва лицензиялаш йўналишларида коррупция ҳолатига кўпроқ тўқнаш келиш мумкин.

Коррупциянинг олдини олишга ҳуқуқий нормаларнинг коррупциогенлик хусусиятларидан ташқари коррупцияга қарши муайян ҳуқуқий нормаларнинг қабул қилинганлиги ёки қилинмаганлиги ҳам таъсир қилади. Хусусан, "давлат хизмати ва давлат фуқаролик хизмати тўғрисида", "Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари хизмати тўғрисида"ги Қонунларнинг қабул қилиниши коррупциянинг олдини олишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшади.

Хулоса ўринда шуни таъкидлаш мумкинки, коррупцияга қарши курашувчи ҳуқуқий нормаларни ва унга қарши курашнинг амалга ошириш механизминини ишлаб чиқиш жараёнида юқоридаги омилларнинг эътиборга олиш ва ушбу илатга қарши қуйидаги йўллар орқали кураш олиб бориш мақсадга мувофиқ;

а) Бошқарув ва иқтисодий соҳада коррупциянинг олдини олиш бўйича барча профилактика имкониятларини тўла ишга солиш; б) бу жараёнда фуқаролик жамиятининг ролини ошириш; в) коррупциоген факторларни аниқлаб, уларни йўқотиш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш; г) коррупциявий ҳуқуқбузарликлар учун жавобгарликни кучайтириш ва жазо муқаррарлигини таъминлаш; д) давлат хизмати учун кадрларни танлаш, тайёрлаш жараёнида холислик ва адолатлилик мезонларига амал қилиш ва уларнинг иқтисодий ва ижтимоий таъминотини яхшилаш.

Ўйлаймики, бу усулларнинг барчаси коррупцияга қарши кураш сиёсати самарадорлигини таъминлашга хизмат қилади.

Рашк балоси

Ҳар кимки ёмон бўлса...

Виял Шекспирнинг "Отелло" номи асарини кўпчилик билади. Дедемона ва унинг йўқолган рўмолчаси, газабини жиловлай олмаган эрнинг сеvimли хотинини бўғиб ўлдириши — рашк тисмолига айланб кетган. Қарангки, сеvги ва рашк анча муътадиллашган XXI асрда ҳам Отеллонинг излошлари учраб тураркан. Қаршилик Анвар Курбонов Шекспир асарини ўқиган-ўқимаганиги бизга номаълум, аммо машҳур қаҳрамоннинг "иши"ни айнан такрорлаган. Воқеа ривожини ҳам анча ўхшаш.

Анвар 25 ёшда, ҳеч қасрда ишламаган. Қарши шаҳрининг Худойёзод маҳалласида яшаган, муқаддам сулданган. 2008 йилнинг куз ойларида Қарши тумани Потрон кишлоғида яшовчи Намозова Чарос билан танишиб, анча вақт у билан учрашиб юради. Табиатан рашкчилигинданми Чароснинг нотаниш шахслар билан қўл телефони орқали сўзлашишларидан шубҳаланиб, бу ҳақда қизнинг онаси Раъно опага айтиди. Чарос Тошкент шаҳридаги тикувчилик курсида ўқиб келгани учун мижозларга кийим-кечак тикиб беришини, ҳеч қандай йиғити йўқлигини айтиб, қасам ичгач, 2009 йил 25 сентябрь куни тўй қилиб унга уйланади. Шундан кейин келин билан отаси Курбонов Саматга тегишли уйнинг ўнг томонидаги икки хонада яшай бошлади. Бироқ асал ойда ҳам қалбида гимирлаган шубҳаси давом этади. Чарос қўл телефони орқали кимлар биландир сўзлашганда рашки кучаяр, кейинроқ унинг "йиғити" кимлигини билиб олиш мақсадида қўл телефони

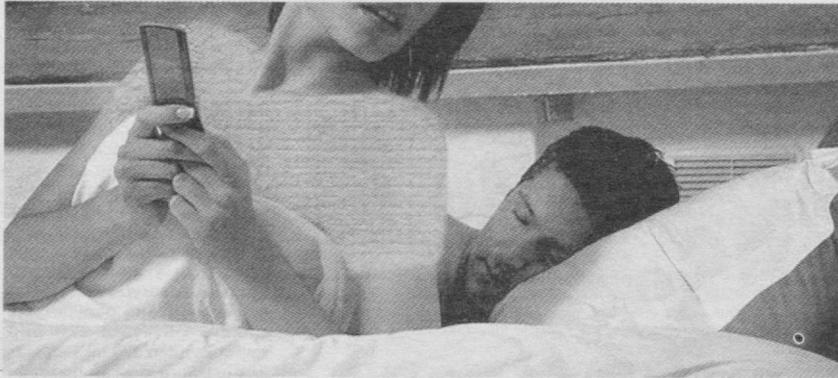
олиб, овозини пасаитирган ҳолда ёнида сақлайди. 4 октябрда Чароснинг онаси уч нафар қариндош аёллар билан меҳмонга келиб, "жой йиғди" талбирини ўтказиб кетишади. Оралдан 4-5 кун ўтгач, Чарос онасининг уйига бориб келишга рухсат сўрайди. Анвар яқинидаги на ўзлари келиб кетишган бўлса, бу яна нега бормоқ-

Ойбек МУСТАФОЕВ,
Қашқадарё вилоят прокурорининг
катта ёрдамчиси
Норбўта ҲОЗИЕВ,
журналист

чи, балки бирортаси билан уч-рашмоқчи, деб ўйлаб жонини бермайд.

А Курбонов ўз кўрсатмасида қуйидагиларни баён этган:

"Кечки пайт кимдир телефон қилди. Хотинимдан унинг кимлигини сўраганимда танимаслигини айтди. Мен қўнғироқ қилган абонентнинг кимлигини билиш мақсадида унинг рақамига қўнғироқ қилдим, банд бўлиб турди.

Фарзанд умр чирогидир

Инсонга инъом этилган энг буюк неъматлардан бири фарзанд ҳисобланади. Айнан фарзанд ота-онасининг орзу-армонларини рўёбга чиқариб, наслини лавом эттиради. Уларнинг ҳаётлаги энг катта бахти ҳам фарзандларини ўқиниши, ҳалоқ инсон қилиб воқеа этказиб, кексайган чоғида уларнинг роҳатини кўриши. Шу сабаб ҳам улар болаларнинг илм олишлари учун барча шароитларни яратиб беришга интилашади. Аммо ҳаётда шунадай инсонлар ҳам учрайдики, улар болаларининг келажагини ўйламай, арзимаган сабаб билан онасилаан ажрашади. Кейинчалик эса ўз пуштиқамаридан бўлган фарзандларини моддий жиҳатдан таъминлашдан қочиб юришади. Охир-оқибат...

Яқинда Жиноят ишлари бўйича Шовот туман суди томонидан мана шунадай шахслардан бири устидан қўзғатилган жиноят иши кўриб чиқилди. Фўқаролик ишлари бўйича Шовот туманлараро суди томонидан 2009 йил 12 февралда Расулнинг икки нафар фарзанди моддий таъминоти учун 2008 йил 21 ноябрдан бошлаб улар воёга етгунга қадар ҳар ойлик иш ҳақи ва бошқа даромадларининг учдан бир қисмидан алимент ундириш тўрисидаги ҳал қилув қарори чиқарилган эди. Бироқ у буни истамади.

Маълумки, Конституциямизда ота-оналар фарзандларини воёга етгунга қадар уларни боқиб ва тарбиялашга масъул эканлиги белгилаб қўйилган бўлиб, бу юртимизда бола ҳуқуқлари қонун билан ҳимоя қилиниши ва бу ҳақ-ҳуқуқнинг нечоғли муҳимлигини кўрсатади. Аммо, афсуски Расул ва унга ўхшаганлар ушбу ҳақиқатни тўла англамай, фарзандларини ўз ҳолига ташлаб қўядилар. Мавжуд қонун-қоидаларни ҳам, ҳатто суд қарорларини ҳам назар-писанд қилмасликка уринадилар.

Расул ҳам Шовот туман суди ижрочилари бўлими ходимлари томонидан бир неча бор оғзаки ва ёзма равишда оғоҳлантирилганлигига қарамай,

Сапарбой САПАРБОЕВ,
Шовот туман прокурори ёрдамчиси
Мирзабек ЖАПАҚОВ,
журналист

фарзандларининг моддий таъминоти учун тўлаши лозим бўлган 483 минг 332 сўм алимент пулларини тўлашдан бўйин товланган.

У суд жараёнида айбига тўлиқ иқдор бўлиб, янги оила қурганлиги, бу турмушидан бир нафар фарзанди борлигини айтди. Шунингдек, фарзанди билан турмуш ўртоғининг соғлиги яхши эмаслиги, уларни касалхонада даволаётганлиги сабабли моддий жиҳатдан қийналиб қўлиб, алиментни тўламаганлигини билдирди.

Бирок, унинг бу бахоналарини уяш оқшаб бўла олмайд. Шу боис ҳам суд томонидан Расулга нисбатан тегишли жазо тайинланди.

Фарзанд умр чирогидир, дейишади. Расул ўзига тайинланган жазони ўтати, алимент пулларини ҳам тўлаши мумкин. Аммо, бу қилмишлари билан ўз "умр чирогини"ни ўзи ўчиратганлигини, кексайган чоғида белгини мадори бўлмиш фарзандларидан, суянчиқларидан айрилаётганини тўшунди етармикми?

Хайит байрамидан кейин ўчинчи куни, кечқурун у шишадаги ароқни яримладди. "Қулизда хунариз бор, ишланг-да, қачонгача мен топаётган пулларни совурасиз?" дея Сожида (исм-фамилиялар ўзгартирилди) тағин жарради. "Ўзўғорни кемиришдан бошқа нарсига ярамайси. Катта қизиз бозиллатга етгапти, совчи қадам оли қиладим бекорчи, пианистанинг уйига!".

— Уйнашларининг болаларини даволайсан-у, биронтасига қўшиб берсан-у, — деб Аҳмадбек яна пиёлаи "оқ қилди". Жойига чўзилди-ю, қўзига уйқу келмади. Узи косиб, бир нави тирикчилиги ўтиб турганди. Ҳаммаси Сожиданинг авласти қариндоши ўшдан келиб, ётиб олгандан кейин бошланди. Муассар ҳола беморларни боболарнинг руҳини чақириб даволармиш. Миш-миш қулқудан қулқоқга ўтиб, уйдан дардларига даво истаб кел-лаётганларнинг оёқлари узилай қолди. Сожида ҳам холисининг пинжигига кириб, "илму-амалларини" ўрганди. Муассар ҳола Аҳмадбекни, "сизда Худо берган хислат бор", дея иштирдди. Беморларни "даволаш" ширларидан воқиф этди.

Қирқ ёшдан ўтган косиб, ишини бир четта йиғштириб қўйиб, қирқ кун "чилла" ўтирди. Муассар ҳола юрти — Қирғизистонга қайтиб кетгач, "шоғирд" эру хотин наҳот истаб келганларнинг қўйинини пуч ёнғоққа тўлиришаверди. Қулларнинг биринида қўчада отаси тенги қария "э, сиздақа "отинча"дан ўргилдим, касалхонага обормасам, кампиримдан ажралиб қоларканман", дея мулзам қилгач, ўзини қўража жой топпалай қолди. "Отинча", дея ҳезалякка чиқаргани жон-жонидан ўтиб кетди. Шу-шу касал "қўришни" бас қилди. Сожида эса кекса-ю ёш, эркак ва аёлларни "инсу-жинслар"дан фориг этиб, "даволайверди". Дилида умид уққундаган беморларнинг "атаган" эҳсонлари билан рўзғорни тебравтаверди. Аросатда қолган Аҳмадбекнинг эса қўли ишга бормади. Уйига битта нон кўтариб келмаётгани туфайли ич-этнин еди. Рафикасининг дашномларини ичкилик билан энгди. Мастлигида аҳён-аҳён

Хурофот ҳужуми

Сожданинг қабулидан чиқётган йиғитлар тиржайиб, масхараляётгандай туюла бошлади. Улар орасида айниқса Сожида қизини "давоятган" Садриддинбек серкатнов эди. Эру-хотинини уйига меҳмондорчиликка чақирди. Икки оила борди-келди қила бошлашди. Аҳмадбекнинг назарида Сожида билан Садриддинбекнинг муносабатлари ҳалдан зиёд "илик" туюлиб, рашк ўтида жижганак бўлаверди.

— Мени эр ўрнида кўрмай қўйди, — деди дастлабки терговда Аҳмадбек. — Узуқун телефонда Садриддин билан гаплашади. Уйимизга келса, атрофида парвона, мен бир чеккада қўлиб кетаман. 21 сентябрда, ҳайитда менга ҳеч нарс олмасдан, Садриддинбекка қўйил-дўппи совға қилганини кўриб, жаҳлнинг чинки. Шайтонга ҳай бердим...

Сожида 25 сентябрь, кечқурун телефонда Садриддинбек билан қўлиб гаплашди. Аҳмадбек мени масхара қилаяпсанларми, деган хаёлига бориб охинонада ароқ шишасини очди. Пиёлаи тўлдириб симириди. Ётгани кириб кетётган Сожданинг "рўзғорни кемиришдан бошқа нарсига ярамайси", деган гапи баттар газаблангирди. Пинчоқни чангаллаб нариги хонада ёнбошлаб ётган хотинининг қурағига урди. Афтидан сувига теккан пинчоқнинг сопи синди. Сожида дод, дея қайнонаси ва қизи ухлаб ётган хонага қочди. Аҳмадбек охинонадаги бошқа пинчоқни олиб, унинг ортдан югурди. Ҳай-ҳайиланганча йўлини тўсиб, қўлига осилган онасининг қафт-бармоқлари кесилди. Шунда ҳам Аҳмадбек эс-хушани йиғмади. Уа қўлини чангаллаган онаси, на Сожидақа қўшилиб зор-зор йиғлаётган қизи қўзига кўринмади. Таоман, эрни эр ўрнида кўрмай, оёқости қилган хотинини жаҳаннамга равона қилмай қўймайди. У пинчоқни хотинининг дуч келган жойига санчаверди. Тиг ўзининг қафтини тилиб юборган-

Хуллас, жаҳд устида уни бўғиб ўлдиридим. Қилмишимдан пушаймон бўлиб кўчага йўл олдим. Деҳқон бозори олдида турган милиция ходимлари ёнига бориб, хотинимни бўғиб ўлдириганимни, ИИБга олиб боришларини сўрадим. Уларга бўлган воқеани сўзлаб бердим".

Тергов ва суд жараёнида 2009 йил 10 октябрдан 11 октябрга ўтар кечаси А. Курбонов томонидан қотиллик айнан унинг иқдоронасида баён этилганлидек содир этилгани аниқланди ва гувоҳларнинг кўрсатмалари, суд-тиббий экспертизаси ҳулосалари, ашёвий далиллар билан тўлиқ исботланди.

Анвар аввал ҳам сулданиб, жазосини олган бўлса-да, бундан тегишли ҳулоса чиқармаган. Рашк туфайли хотинини бўғиб ўлдириб, қасдан оғир жиноят содир қилгани учун ЖКнинг тегишли моддасига биноан айбдор, деб топилди, 10 йил муддатга озодликдан маҳрум этилди.

Гувоҳларнинг кўрсатмаларини тинглаш жараёнида марҳума Намозова Чароснинг кучли рашкка асос бўладиган "туноҳи", яъни жазмани борлиги аниқланмаган. Ҳатто рашк қўзини кўр қилган эри А. Курбоновнинг сўзларидан ҳам бу борада аниқ бир ҳулоса чиқариш қийин. Келиннинг бирор ноҳўя хатти-ҳаракати тилга олинмаган. Зеро, ҳар қандай ҳолатда ҳам инсон ўз ҳиссиётларини жиловлаб, ақл билан иш тутса, фожиа юз бермаган, А. Курбонов ҳам худай хотинининг умрига зомин бўлиб, суднинг қора қурсисида ўтирмаган бўларди.

Ахборжон ХУДОЙБЕРГАНОВ,
Марғилон шаҳар прокуратурасининг
катта терговчиси

дагина, эс-ҳушини йиғиб, бир четта иргитди-ю, зим-зиё кўчага чиқиб кетди. Қизи устага шоғирд тушган, ўша тунда устакхонада иш-лаётган акасига телефон қилди. Акаси келган заҳоти телефонда Садриддинбекни чақирди. Биргалашиб йўловчи машинада касалхонага олиб бораётганларида Сожида хушига келмай, вафот этди.

Суд мажлисида А. Маҳаммадов айбига қилсан иқдор бўлди. Унинг айби ушбу фожеа шохиллари-яқин кишиларининг гувоҳлиги билан тасдиқланди.

— Сождидахон кўрганидан кейин қизим бутунлай соғайиб кетди, — деди суд мажлисида гувоҳ С. Раҳимқуллов. — Шу боис ўзини қарадор ҳис қилиб, унинг оиласи билан борди-келди қила бошладик. Аҳмадбек билан ака-ука тутиндик. Сождидахонни ўзимнинг синглим-дўшариди. У билан орамизда шубҳа-ғумон уйғоталдиган, гап-сўзга туртки берадиган ҳеч нима бўлмаган.

Жуфти ҳилолини ҳеч бир сабабсиз, ўн уч жойига пинчоқ санчиб, шафқатсизларча ўлдирган А. Маҳаммадовнинг суд узоқ муддатга озодликдан маҳрум этлди.

Аллоҳ қаломиди таобатдан йироқ кишиларнинг беморларни сеҳру жоду билан даволашга чорлашлар қурф ҳисобланади. Иймон-этиққонини дарз кетказувчи хурофот битта оила бошига беҳисоб қайту солиди. Онгини хурофот заҳарлаган, бир яхши хунарини йиғштириб қўйиб, бекорчиликда балбин шубҳа-ғумонлар гирдо-бига тушиб қолган 43 яшар йиғит асоссиз рашка берилиб, жуфти-ҳилолининг умрига зомин бўлди. Энг ачинарлиси, уч нафар фарзандлари тирек етим бўлиб қолишди.

Қилмиш-қидирмиш

Чингиз қўл телефонига бўлган кўнгироқдан хурсанд бўлиб кетди. Шошганидан кўнгироқ қилган одамнинг кимлиги-ю, унга цемент кераклигини қаққдан билганини сўрамади ҳам. Узини Темур деб таништираган йигит, Оҳангаронцемент заводидан қанча бўлса ҳам цемент тўғрилаб беришини айтган эди, Чингиз дарвор рози бўлди.

— 297 тонна цементга тикет бор, етацими? Яъни, унда бироздан кейин олдингизга Ойбек исмли йигит боради. Хужжатларни ҳам бериб юбораман. Айтмоқчи, нархини бошқа пасайтира олмаймак. Бўлиши 20 миллион сўм.

Наримон ИЗМУЛЛАЕВ,
Тошкент вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

Тушликдан сўнг Чингизнинг ёнига бир йигит келди. Иسمи Ойбек эканлиги, Темур юборганини айтиб, "AZIMJON NUR SERVIS" МЧЖнинг муҳр босилган тоза бланкалари билан тикетни тақдим қилди. Цементни ўн кун ичида олиб чиқиб кетиши мумкинлигини айтиб, — Ака, сиз бемалол заводга кириб, суриштириб кўришингиз мумкин. Пул аллақачон тушган. Мен шу ерда кутиб тураман, — деб қўлиб ҳам қўйди.

Чингиз унинг гапи билан заводга кириб, хужжатларни кўрсатди. Ҳақиқатан ҳам 297 тонна цементга МЧЖдан пул ўтказилган бўлиб, фақат фирма завод билан биринчи марта иш қилаётгани боис, директорнинг

паспорт нусхасини сўрашди. Чингиз ортига қайтиб, Ойбекка заводдагиларнинг гапини етказган эди, у кимгадир кўнгироқ қилиб, аҳволни тушунтирди. Кейин телефонни ўчириб, Чингизга юзланди:

— Бўлди, гаплашдим. Паспортнинг ксеронусхасини факс орқали юборадиган бўлишди.

Айнан шу пайтда Чингиз нима учундир Ойбекни телефон билан суратга туширди. Бир томондан тўғри қилган экан. Буни кейинчалик билиб оласиз...

Хуллас, орадан озроқ вақт ўтгач, Чингиз заводга кўнгироқ қилган эди, у ердагилар МЧЖ раҳбарининг паспорти нусхаси факс орқали келганини айтишди. Шундан кейингина хотиржам бўлиб, Ойбекка қаерда учрашишларини, ўзи эса айтилган пулни ўша ерга олиб келишини айтиб, уйига йўл олди.

Пулни олиб, келишилган жойга келгач, Ойбекка иккита пакет тутқазди.

— Бу ерда 19 миллион 500 минг сўм. Қолганини эртага бераман.

Пулни олган Ойбек шу кунлик пойтахтга жўнади. Эртасига цемент олиш учун заводга

келган Чингизни эса, гаройиб янглик кутарди...

"AZIMJON NUR SERVIS" МЧЖ раҳбари Ориф Жалилов "Ўзбекистон хом ашё биржаси" орқали заводдан цемент олиш учун зарур хужжатларни тайёрлаб, 44 миллиондан зиёд пулларни ҳам ўтказгач, энди маҳсулотни олиб чиқиб кетишни кутар экан, Д.Комиллов кўнгироқ қилиб қолди. Унинг айтишича, МЧЖнинг биржалаги цемент билан боғлиқ хужжатлари йўқ эмис. О.Жалилов хуноби ошганча биржага йўл олди. Аммо макълери топа олмади. Шундан кейин Д.Комилловнинг махлуфати билан Оҳангаронга, экспедиторга кўнгироқ қилиб, агар биронта одам фирмага қарашли хужжатлар билан муружаат қилса, дарҳол унга хабар қилишни тайинлади. Тўғри қилган экан, эртасига экспедитор телефон қилиб

қолди. Унинг айтишича, Ч.Пўлатов исмли шахс хужжатларни заводга топширибди. Зудлик билан Оҳангаронга йўл олган О.Жалилов, бу ерга келиб, Ч.Пўлатовни топти.

— Кеча Ойбек исмли йигит келиб, хужжатларни бериб кетди-ку, — хайрон бўлди Чингиз. — "AZIMJON NUR SERVIS" МЧЖда ишлайман деди. Мана, — телефонини олиб, Ойбекнинг суратини кўрсатди. — Шу йигит сизда ишлайдими?

— Биринчи марта кўриб турибман. Бунақа одам менда ишламайди...

Тушлик қилиб чиқшгач, Мирзиёв гап бошлади:

— Шукур, қарзимни топан дейман-у, ҳеч иложини топа олмаймак. Шунга яна озроқ вақт берасанми?

— Пул ўзимгаям жуда керак бўлаяпти-да, бўлмаса-ку... Шош-

манг-чи, эртага биржадан арзон нархда тикет чиқади. Шунинг саноғиз, ҳам қарздан қутуласиз, ҳам уч-тўрт сўмлик бўлиб оласиз.

— Қандай қилиб?

— Агар биронта фирманинг хужжатини удалай олмасан, биржалаги брокерлигимдан нима фойда? Бўпти, эртага кўнгироқ-лашамиз.

Эртасига улар яна учрашишди. Шукур Мирзиёвнинг қўлига 200 тоннадан ортиқ цементга тикет ҳамда "AZIMJON NUR SERVIS" МЧЖнинг хужжатларини тутқазди.

— Буларни "клиент" топиб, бутуноқ сотиб юбориш керак. Менга етти ярим миллион берсангиз бўлди, қолгани сизники.

Мирзиёв цемент олади-солди-си билан шуғулланиб юрганлиги учун анча-мунча "ҳамкасб"лари ҳақида маълумотга эга эди. Шунинг учун ҳам узоқ ўйлаб ўтирмай, Ч.Пўлатовга кўнгироқ қилди. Узини Темур деб таништириб, арзон цемент тақлиф қилди. Ундан розилик олгач, таъини Ойбек (асл исми Зиёдил) лани хужжатлар билан юборадиган бўлди. Режа амалга ошиб, Зиёдил пул билан қайтгач, Шукурга кўнгироқ қилиб, учрашув жойини белгилади. У келгач, келишилгандек, етти ярим миллион сўмини берди. Бир миллионни эса Зиёдилга ажратиб, қолганини ёнига урди...

Қилмиш-қидирмиш, дейдилар. Бирининг бойлиги-ю, чўнтагига кўз олайтириш охириқабат пўшаймонга, афсус-надоматга олиб келади. Бу сафар ҳам шундай бўлди.

Қарама-қарши текширув

Ногиронлар жамиятига қарашли "Энергопластмонпаж" шўъба корхонасининг молиявий фаолияти бўйича тафтиш ўтказиш тўғрисидаги қарорни қўлига олган Юнусов тумани ДСИ солиқ инспектори Ориф Қобилов (исм-фамилиялар ўзгартириб берилмоқда) гайрат билан ишга киришди.

Солиқ идораларидаги 13 йиллик меҳнат фаолияти давомида бундай текширувларда илтироз етасериб, етарлича тажриба бўлган О.Қобилов қондага кўра, ишни корхонанинг барча бухгалтерия, банк ва бошқа хужжатларини ўрганиб чиқишдан бошлади.

Тафтиш жараёни рисоладагидай кетаётган бир пайтда унинг кўнглига шайтон оралади. Шўъба корхонанинг молиявий хужжатларини миридан сирингача ўрганиб чиққан солиқ инспектори корхона раҳбари К.Ганиевнинг юрагига гулгула солди.

— Тафтишни яқинда тугатаман, натижаси бўйича далолатномада барча камчиликларни кўрсатишимга тўғри келади. Олдиндан оғоҳлантириб қўйиб, далолатномада кўрсатилган камчиликлар бўйича сизга нисбатан жиноят иши қўзғатилиши мумкин, — дейди у.

Турган гапки, "жиноят иши" ҳақидаги гапни эшитган К.Ганиевнинг "капалаги учиб", довдираб қолди.

— Қанақа камчиликни айтаяпсиз?
— Биринчидан, корхона ишлаб чиқариш фаолиятида қамомат бор. Иккинчидан, ишлаб чиқариш фаолияти билан қаноатланмай, таъмирлаш ишлари ҳам амалга оширилган. Баждарилган ишлар учун тушган суммадан эса солиқлар тўланмаган. Корхона 30 миллион сўмдан ортиқ суммага солиққа тортилди.

— Ахир, ишчиларимизнинг 60 фоизини ногиронлар ташкил қилгани учун корхонамизга солиқлардан имтиёз бор...

О.Қобилов кутганидай бўлиб чиқмади: корхона раҳбари "келишиш" йўлиларини қидириш ўрнига, у билан бахslashа бошлади. Бу ҳол солиқ инспекторига ёқмади.

— Унда менга корхона солиқлардан озод этилганлиги тўғрисидаги ҳужжатни кўрсатинг. Энди мен қарама-қарши текширув ўтказишни бошлайман. Охириги йиллар ичи-

Иззатилло БОЗОРОВ,
Тошкент шаҳар прокуратураси катта терговчиси

да корхонамизга 3 миллион сўмдан ортиқ пул ўтказган бююртмачилар рўйхатини беринг.

Вазиятнинг чигаллашиб бораётганидан хавотирга тушган К.Ганиев мурасага ўтди: — Иш бор жойда хато бор, дейишди. Эҳтимол, хато қилган жойимиз бордир. Қўлимдан келган хизматни қилай, фақат иш чигаллашмаса бўлди, ака. Биз билан ишлаган мижозларимизни текширмасингиз, тафтиш натижалари бўйича ижобий далолатнома ёзиб беришингиз учун нима қилишим керак?

"Меҳнатлари" бесамар кетмаганидан кўнгли кўтарилган О.Қобилов мақсадга кўчди:

— Тушунадиган одам экансиз-ку! Камчиликлардан кўз юмаман, далолатномани ижобий ёзиб бераман. Энг асосийси, қарама-қарши текширув ўтказиб, мижозларингизни безовта қилмайман. Фақат бунинг учун 15 минг АҚШ доллари беришингиз керак бўлади.

Таъмагир солиқчининг иштаҳаси бунчалик қарнайлигини кутмаган К.Ганиевнинг ҳафсаласи пир бўлди: — Тўғри тушундинг. Орифжон, бунча пул беролмайман. Хўп десаңгиз, 1000 доллар берай, "ёпилиқ қозон ёпилиғича қолсин"...

— Айтган минг долларингизнинг охирига яна битта нол қўшинг, — очикдан-очик савдоллашишга киришди О.Қобилов.

Хуллас, ана шундай кўнглиз сўхбатдан кейин К.Ганиев таъмагир солиқчининг танобини қонун йўли билан тортиш кераклигини тушунади ва тегишли идорлага ариза билан муружаат қилади.

Маъзур ариза юзасидан ўтказилган тезкор тадбир чоғида солиқ инспектори О.Қобилов К.Ганиевдан пора тариқасида талаб қилган сумманинг бир қисми — 6500 АҚШ доллари билан пайтида хуқуқ-тартибот ходимлари томонидан қўлга олиниши.

Давлат солиқ инспектори деган номга, давлат органи номига доғ туширган О.Қобилов суд ҳукми билан узоқ муддатга озодликдан маҳрум этилди.

Ақл дангасалик қилганда...

Бир асарда инсон зиммасидаги бурч лангарга қиёсланган эди. Чуқурроқ мулоҳаза қилинадиган бўлса, фаолият мезони ҳисобланган бурч унутилса, манфаат тарозисида адолатсизлик билан таъмагирлик посанги вазифасини ўтайди. Фойда эса шахсий манфаат палласи томонида бўлади.

Умид Саидов илхонасида ҳам, оилада ҳам ибрат олса арзийдиган киши эди. Ундаги "лангар" қўлдан чиқди-ю, умум-манфаати билан давлат манфаати бир чеккага суриб қуйилди. Жондор туман Давлат солиқ инспекцияси бошлиғи ўринбосари — жисмоний шахсларга солиқ солиш ва назорат бўлими бошлиғи бўлмиш У.Саидовга иши тушиб, кабинети эшигини таққиллатиб келадиганлар сони қўйилган сайин унда шахсий манфаатни қўзлаш "қуеуси" кучайиб бораверди. Тезроқ ва кўпроқ бойиш илинжи ақлни дангаса қилиб, қўлни чаққон, олгир қилиб қўяр экан.

2001 йилда шартнома орқали Очил Тоиров томонидан ўғли Маҳмуд Тоировга ҳаля қилинган далашийпон биносида ёғочни қайта ишловчи "БозорФани" қурилиш, таъмирлаш хусусий корхонаси фаолияти қонуний расмийлаштирилиб, йўлга қўйилган эди. 2008 йилда фирма фаолияти тугатилди. 2009 йилда эса М.Тоиров маъзур далашийпон биносида янги "Бону" хусусий фирмасини ташкил қилиш ҳақида Жондор туман ҳокимлигидан рўхсатнома олди.

Шундан сўнг, далашийпон биносини ўз номига расмийлаштириш мақсадида солиқ инспекциясидан "БозорФани" хусусий фирмасининг мол-мулк солиғидан қарздорлиги тўғрисида маълумотнома сўраб, У.Саидовга учрашди. Ҳамма гаво шундан кейин бошланди.

— Кадастр хизмати идорасидан жўнатишди, битта справка керак эди, ака.
— Ҳм-м, — ўйланиб қолгандек мижозга тикилиб турди солиқчи. — Тўғри, хужжатларни расмийлаштириш учун, аввал биздан маълумотнома олиш керак. Ҳозир ҳисоблаб кўрамиз...

У.Саидов қозғоларни кўриб, ўзича ҳисоб-китоб қила бошлади.
— Бир миллион етти юз саксон тўққиз минг сўм тўлашингиз керак, — деди у

Дилфуза РИЗАЕВА,
Жиноят ишлари бўйича Бухоро вилоят суди судьяси
Моҳира ШАКАРОВА, журналист

М.Тоировнинг реакциясини зимдан кузатиб.

— Бунчалик кўп пул чиқмаслиги керак эди-ку, — эътироз билдирди М.Тоиров.

— Тўққиз юз минг сўм бўладими? — қайта ҳисоб-китоб қилгандек бўлиб яна мижозга юзланди У.Саидов.

— Йўре, ака, — қаловланди "фирма"ч.
— Бу охиригисини, тўрт юз эллик минг сўм келтирасиз, тўрт юз минг сўм банкка, эллик минг сўмини ўзимга берасиз.

Қаранг-а, давлатнинг ишонган одами, мансабдор шахс У.Саидов қонун талабини бузиб, хизмат мавқеини суиистеъмол қилиб, савдоллаша-я?!
2009 йилнинг 18 май кунини, соат ўн еттиларда М.Тоиров У.Саидов билан банкда учрашиб, пулни олиб келганини айтди. Саидовнинг "топшириғи" билан уч юз эллик минг сўм пул туман солиқ инспекцияси ходими Қувондиқ Сафаров номидан "БозорФани" хусусий корхонаси мол-мулк солиғи учун тўланди, деган квитанция тўлдирилди. Суммада қолган юз минг сўм эса "сир"ли тарзда У.Саидовнинг қўлидаги дафтар ичига ўтиб қолди.

Махсус химиявий ишлов берилган пуллари кўрғач, У.Саидов хуқуқ-тартибот органлари ходимларига шундай ифш берди: "пулни ким қўйибди, қўрганми йўқ, Чарчаганлигим боис, эътибор бермаганман". Агар у М.Тоиров келтирилиши лозим бўлган таъмадан умидвор бўлганганда, 18 май кунини тўланган мулк солиғи учун икки кун аввал, яъни 16 май ҳафтада "БозорФани" хусусий фирмасининг ер ва мол-мулк солиғидан қарзи йўқлиги ҳақидаги маълумотномани ёзиб қўярмиди?!

Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг тегишли моддалари билан айбди деб топилган У.Саидов қилмишини яраша жазага маҳкум этилди.

Ҳалоллик инсонни ҳамиша тўғра етаклайди. Иззат-иқромга лойиқ қилади. Қинғирлик эса, инсон юзини ёрўғ қилганини ҳеч эшитанмисиз? Жавобингиз аниқ: — Йўқ.

2008 йилнинг 20 февраль кунин Кумри опа ранги сўлиги, вақти-вақти билан дедвор ушлаб туриб қолаётган қизидан хавотирга тушди. Аввалига "қони камайиб кетган бўлса керак", деб ўйлади. Аммо ҳаёлига яшиндек келган ўйдан ўзи ҳам кўрқиб кетди. "Наҳотки... Наҳотки шу вақтгача сезмаган бўлсам?!" У букчайганча ўз хонасига кириб кетаётган Санам (исм-фамилиялар юзгартирилган) нинг ортидан югурди.

— Ҳой қиз! Нима бўлди? Қаеринг оғрияпти?! — шу саволларни берар эди-ю, яна ҳаёлига келган фикрнинг тўғри бўлиб чиқишидан чўчирди. Шу пайтгача қоринни чойшаб билан маҳкам тортиб, боғлаб юрган Санам оғриқнинг зўридан бор гапни айтишга қарор қилди. Унинг бундан бир неча ой аввал уйга қайтар чоғида безориларга дуч келиб қолганлиги ва улар номунига тегишганлигини эшитган она бўшаганча ерга чўкди. Қизнинг камгап ва одамови бўлиб қолганлигини унинг улгайишига йўгани-ю, ўзининг эътиборсизлигидан жуда афсус чекди. Аммо начора, энди тезроқ бирор йўлини топиш керак. Акс ҳолда бутун қишлоққа овоза бўлиб кетди. "Лолаҳон! Ҳа, Лолаҳон бор-ку! У туғруқхонада ишлайди... Ҳа, фақат у ёрдам бера олади!" Кумри опа тезликда унинг телефон рақамини топиб, кўнгирик қилди. Воқеани тушунтирди. Хисобчи бўлиб ишлайдиган ҳолавачаси Лолаҳон қизни туғруқхонага олиб келишни маслаҳат берди...

Эртаси тун ярмида Санам ўғил кўрди. Уғил! Аммо чақалоқнинг ташрифи онани қувонтирмади. Элга овоза бўлишдан кўрқиб ҳисси Санамни "боландан тезроқ кутулиш"га ундарди. "Мен боландан воз кечмоқчиман..."

Бу муаммо туғруқхона ҳуқуқшуноси билан ҳал қилинар эди. Шунинг учун Санам онаси билан ҳуқуқшунос Робия Муродованинг ҳузурига йўл олди. Уларнинг муддаосини эшитган ҳуқуқшунос Санам билан алоҳида гаплашиб олиши лозимлигини айтди.

— Биласизми, мен бу ҳақда аввало тегишли органларга хабар қилишим керак. Кейин сиз боландан воз кечишингиз ҳақида раддия ёзиб беришингиз ва бу ҳақда ҳокимликнинг қарори чиқарилиши лозим бўлади.

— Турмушга чиқмаганман, болани нима деб олиб кетаман? Жон опаҳон, ахир болага зор оилалар кўп-ку. Фарзанд боқиб олмакчи бўлган, яхши оила бўлса...

У йиғлаб юборди. Боландан воз кечиш фикри билан яшайётган Санам фарзандларини олиб чиқиб кетаётган ота-оналар, уларни даста-даста гуллар билан кутиб олаётган қариндош-уруғларнинг юзларидаги чексиз қувончни кўриб, боғиб кўнгли юмшайди. Ниҳоят ўзининг ҳам туғруқхонадан чиқадиган вақти яқинлашди. Дўхтирлар кўриги бошланганидан аввалроқ қиқиб кетиш ниятида кийим-кечақларини йиғайтган Санам, қорни очганидан оғизчасини у ён-бу ёнга очаётган, ҳали исм ҳам қўйилмаган фарзандини кўриб, алланечук бўлиб кетди...

Тўққиз йилдирки Наргиза давлоанишини қанда қилмайдди. Унинг дардида отаси ҳам анча гам чекди. Қаерга боришмасан қизининг фарзанд кўролмаслиги ҳақида айтишарди. "Худойим шу болаларимга тирноқ отас этса эди..." Ахирги, ота қизига фарзанд асраб олишини таклиф қилди. Ҳарқалай бу оиланинг барбод бўлишидан кўра афзал-

Ким тирноққа зор, кимдир эса...

Баҳодир ПўЛАТОВ,
Шайхонтохур туман прокурори
Мазмура ДУСИЯРОВА,
"Huquq"

роқ чора эди-да! Сўраб-суриштириб, шаҳардаги туғруқхоналардан бирига келишди. Тақдир уларни ҳуқуқшунос Робия Муродовига рўпара қилди. Сўхбат чоғида Робия Муродова бола асраб олиш учун бир қанча ҳужжатлар билан бирга ҳокимликнинг қарори ҳам бўлиши лозимлигини тушунтирди. Ота унинг гапи билан ўзи боз бўлиб, айтилган ҳужжатларни йиға бошлади.

Нияти боландан воз кечиш бўлса-да, фарзандига талабгор оила топилганидан Санамда оналик рашки пайдо бўлди. Шу кунин у Марказдан ёлғиз чиқмади. Кетар чоғи Робия болага туғилганлик ҳақида гувоҳнома олингач, хабар беришни, сўнг нотариал тартибда боландан воз кечиш, сўнгра иккинчи оиллага бериб юбориши мумкинлигини тушунтирди.

Кумри опа неварасини бир неча кун ҳеч кимга сездирмай уйда боқди. Бу орада Санам паспортини олиб, пойтахтдаги ФХДлардан бирига бориб, болага туғилганлик ҳақида гувоҳнома олди. Сўнг ёлғиз она бўлганлиги сабабли болани боқа олмаглигини билдириб, ундан воз кечиши ҳақида ариза ёзиб қолди.

Март ойининг бошларида Робия Муродова Санам билан Кумри опага ҳамда Наргизанинг отасига учрашиш жойини айтиб, кўнгирик қилди. Ҳар иккала томон айтилган жойга етиб келишди ва Робия Муродова билан бирга нотариусга йўл олишди...

Бу вақт кишига ҳам аламли, ҳам қувончли дамларни ҳаёла қилди. Наргиза йўракка ўралган чақалоқни қўлига олди. Санам эса ўзи жигарпорасидан воз кечиш, уни ўзгалар қўлига бериб юборди...

Отанинг қувончи чексиз, ёш ота-она бахтиёр. Тақдирдаги эврилишлардан буткул беҳабар гўдак эса мунчоқдек қоп-қора кўзлар билан атрофни синчиклаб кузатар, янги уй, янги одамлар билан танишарди...

Орадан бир неча кун ўтиб, отанинг қўл телефони жиринглади.

— Отаҳон, бу мен, Робияман. Бола асраб олишингиз тўғрисида туман ҳокимининг қарори чиқди. Ушани олиб кетишингиз мумкинлигини айтмоқчи эдим!

— Қизим, хайр қилсанг бутун қил, дейишган. Агар сизга малол келмаса яна ўзингиз ёрдам қилсангиз. Мен овора бўлиб юрмас эдим... Қўлдагидан юмушларим бор эди-да!

— Майли отаҳон. Фақат мен айтган жойга келиб турсангиз,

ҳужжатни бериб юбораман. Улар эртаси кунин учрашишди.

— Қизим, ўзи бу ишлар қонунийми? Эрта бир кун... — Қўлига ҳокимликнинг қарорини олар экан, ота хавотирланиб сўради.

— Ҳаммаси қонуний. Энди бемалол туман ФХДсига бориб, куёвингиз болага ўз фамилиясини бериши, янги гувоҳнома олиши мумкин, — Робия отанинг қўнглини тинчлантирди. У эса қизининг оиласи сақланиб қолишида ёрдам берган ҳуқуқшуносга ўз миннатдорчилигини айтиб, яхши ният билан атаган сарполарини берди.

Савоб ишни ҳар ким, ҳар кунин қилиши керак, дейилади. Фақат бу иш қонуний бўлса янада мукаммал ва хайрли бўлади. Фарзанд асраб олувчилар ва фарзандилан воз кечувчиларга қонуний тартибда ёрдам бериш ва шу қабил ишларни амалга ошириш Робия Муродованинг вазифаси эди. Аммо у бундай ишларни арзиманг миннатдорчилиги сарполар эвазига эмас, яхшигина пул билан қоплашни истарди. Чунки, Санам билан Наргизага ўхшаганлар кам бўлса-да учраб турарди-да! ***

1991 йили яхши ниятлар билан турмушга чиққан Гулзор, аччиқ-чучук, паст-у баландликларга бой бўлган 16 йиллик турмушда уч нафар фарзандли бўлди. Аммо 2007 йилга келиб, тақдир экан, оиласи билан ажрашди. Иккинчи марта турмуш қурди. Турмуш ўртоғи Ёқуббой ҳам ўзига яраша орузхаваси инсон, у ҳам ўз фарзандли бўлишини истарди. Иккинчи турмушидан ҳам ажралибди, деган гапдан қочиб, оиласини бузилиб кетишидан асраб қолиш истаганидаги Гулзор қаттиқ ташвишга тушди. У минг хил хаёл билан келинойиси Нурияга кўнглини очди. У билан масала-лаштириб, туғруқхонага келишди ва бош ҳамшира Нигора опага учрашишди.

— Биринчи турмушим унчалик тинч бўлмаганлигидан бошқа фарзанд кўришни истамасдим. Шунинг учун учинчи фарзандимдан сўнг 2007 йилнинг май ойида операцияга рози бўлгандим... Аммо уч йилдирки фарзандга зормиз... Шунга шифокор кўригидан ўтсам, яна фарзанд кўра оламанми, йўқми...

— Шифокорлар келишсин, кўришсин. Бунақа операциялар бизда бепул бажарилади — Гулзорга ўхшаган беморларни кўра-вериб, кўзи пишиб кетган бош ҳамшира шундай дер экан, бепарвогина гап кистириб ўтди. — Жонингизни қийнаб нима қиласиз, ундан кўра бола асраб олганингиз маъқул эмасми?

Бу гап Гулзорга ҳам, унинг келинойисига ҳам маъқул тушди.

— Ким ҳам боласини бировга бериб қўярди? — келинойиси эътирознома гап бошлаган эди, — Эй, соддасизлар-да, мана, туғруқхоналарда ташлаб кетилган болалар қанча...? — дея унинг гапини бўлди бош ҳамшира. — Бирок улар ҳуқуқшунос орқали расмийлаштириб берилади. Агар хоҳласангиз, онаси ташлаб кетган чақалоқ бўлиб қолса, хабар беришим мумкин...

Хуллас, бош ҳамшира фарзанд асраб олиш масаласида ҳуқуқшуносга мурожаат қилиш кераклиги ва харажатларини ҳам у киши билан келишиб олишлари мумкинлигини айтиб, Нуриянинг телефон рақамини олиб қолди.

Шундан кейин Нигора опа ҳуқуқшунос Робия Муродовига учрашиб, фарзанд асраб олмакчи бўлган оила борлигини айтди. Бу вақтда ташлаб кетилган ёки воз кечилган чақалоқлар йўқ эди. Аммо бош ҳамшира "қандай бўлмасин фарзанд асраб олишлари шарт", деганидан сўнг, Робия бир-икки кун сабр қилиб туришсин, суриштириб кўраман, деб жавоб берди-ю, яқинда танишган андижонлик аёлни эслади.

"Шошма, Дурдона опадан суриштириб кўрсам-чи?! Ахир ушунда у "боласидан воз кечганларини топиш мумкин", деганди-ку. Қолаверса, Андижон Тошкентдан анча узоқда... Робия тавakkал, дея Дурдонага телефон қилди. У ҳам бир-икки кун ичиде суриштириб кўриб, хабар беришини айтди.

Бу орада Дурдона опа "иш йўлларини очин" мақсадида ўзини "ўқитиш учун" таниш домланикига борди. Домланинг хотини дугонаси бўлганлиги боис уни ичкарига таклиф қилди. У ерда ётган чақалоқни кўриб, кимнинг боласи эканлиги билан қизиқди. Аёл айна шу саволни кутиб тургандек, дардини дас-турхон қила кетди:

— Нима қилай ўртоқжон, дардимни кимга айтмай! Биласиз, шу қизни ўтай демай катта қилувдим... Аммо бу тўй кўрмай ҳомилдор бўлиб қолибди. Ҳаш-паш лутунага кўзи ёрибди. Чақалоқ 2 ойлик бўлгач, тезликда эрга бериб юбордик... Оиласи бола ҳақида билмайди. Менинг эса бола боқишга шароитим йўқ. Қачонгача эл озига элак тутаман? Бугун бўлмаса эртага ошкор бўлиб қолса, қизинг турмуши бузилиб кетди. Шундан кўраман. Шулгина фарзандни тирноққа зор оилалар кўришса бўлмасми?! Болалар уйига бериб юборишга кўзим қиймайди...

Бу гапни эшитган Дурдона опа "темирини қизингизда босди": — Фарзанд боқиб олиш истагидан бир оила бор. Фақат

улар Тошкентда яшашади, берасизми?

Бувининг елкасидан юк ағдарилгандек бўлиб, кўзлари чақнаб кетди. Ахир, Тошкент Андижондан анча узоқда, ҳеч ким билмасдан тезроқ олиб кетишса юз бериши мумкин бўлган муаммо ҳам бартараф бўларди.

Дурдона опа вақтни ўтказмай Робия Муродовига хабар қилди. Робия эса унга болани қайси туғруқхонада туғилганлиги ва унинг соғлиги ҳақида сўраб-суриштиришни тайинлабди. "Буви" чақалоқни Тошкентга олиб бориш имконияти йўқлигини айтиб, Дурдона опага ишониб топширди.

Уларнинг йўлга чиқишганлигини эшитган Робия бош ҳамширага чақалоқ қиз бола эканлиги ва соат кечки тўққизларда етиб келишлари ҳақида хабар берди. Бош ҳамшира шу заҳоти Гулзорга телефон қилиб, айтилган ҳужжатлар билан туғруқхонага етиб келишларини тайинлади. "Фарзандли" бўлиш умидидаги Гулзор келинойиси билан кириб келганда, уларни ҳуқуқшунос Робия, бош ҳамшира ҳамда чақалоқни олиб келган Дурдона опа кутиб олди. Салом-алиқдан сўнг Робия гапни узоқдан бошлади:

— Хабарингиз бор, сизларнинг илтимосингиздан кейин бу қизалоқни Андижондан олиб келидик. Унинг устига фарзандликка олиш жараёни осон эмас. Ноконуний бўлса ҳам уни худди ўзингизники қилиб расмийлаштириб бераймиз. Шунинг учун харажат пулини ҳам олиб келгандирсиз? Қолаверса, чақалоқни шунча йўлдан олиб келган аёлга ҳам ҳақини бериб юборишим керак. Хуллас, бир минг олти юз кўкидан топиб келасиз.

— Бизга бош ҳамшира ҳаммаси қонуний бўлади, ҳокимият орқали ҳам ўтказиб берамиз, ҳужжатларни ола келинглар, деган эди, шунинг учун ҳам биз фақат ҳужжатлар билан келган эдик...

Кўп ўтмай Гулзор пул топиб келиш илжида келинойиси билан уйга қайтди. Аммо йўлда Нурия бу ишлар ҳақиқатан ҳам ноконуний бўлса, эрта бир кун бошимиз балога қолмасин, дея Гулзорга шаҳар ИИББга бориш кераклигини айтди. Улар ИИББга ариза беришди.

Туғруқхонага кириб боришганда, уларни бош ҳамшира кутиб ўтирган экан. Пулнинг дарагини эшитиб, ҳуқуқшуносга беринг, деди. Робия Муродова эса "бош ҳамширага беришнингиз мумкин", деди. Нурия яна бош ҳамширанинг олдига қайтиб чикди:

— Ким олади ўзи? Ҳали унга, ҳали бунга дейсиз. Робия Муродова пулни олишдан қўрқаяпти, — Нурия шундай дея, пулни бош ҳамширанинг чўнтагига солди. Ҳамшира чақалоқни олиб чиқиб, Гулзор билан Нурияга уни кийинтиришга ёрдамлашаётган маҳалда оғрон ходимлари кириб келишди...

Фарзанд. У қанчадан-қанча оиланинг қувончи, кимларингдир йиллаб кутган бахти. Аммо бу не ҳолки, не-не оилалар тирноққа зор бўлиб айро кетаётган бир вақтда яна кимдир Аллоҳ берган бу улуг неъматни савдоллабди сотса!

Ота-онасидан изн сўрамай дунёга келган, аммо айрим ноинсофлар дунёсига тушиб қолганини идрок ҳам қилолмаган шўрлик мурғак эса она исига тўйиб улгурмай, бегоналарни қариндош тутиб кетишга мажбур бўлса... Бу мажбуриликни унинг бўйнига илган қимса ҳамда унга қўмақлашганлар ҳам ОНА деган ном эгаси бўлсалар, бундан-да янглич аҳвол бўлмаса керак!

"Respublika Mulk- Aukcioni" ДК Фаргона филиали очик Аукцион савдоларига таклиф этади

2010 йил 17 май куни соат 14.00 дан бошлаб бошлангич баҳосининг босқичма-босқич ошиб бориш тартибида очик аукцион савдосига Фаргона вилоят прокуратурасига қарашли Фаргона шаҳри, Шахмутинов кўчаси, 16-уйда жойлашган автотранспорт воситалари қўйилади

- 1. 1999 йилда и/ч кўк рангли "NEXIA", д/б 15 AF 507, бошлангич баҳоси 7 290 845 сўм.
2. 1999 йилда и/ч оқ рангли "NEXIA GLE", д/б 15 AF 519, бошлангич баҳоси 7 494 042 сўм.
3. 1999 йилда и/ч оқ рангли "NEXIA", д/б 15 AF 521, бошлангич баҳоси 7 358 577 сўм.
4. 1996 йилда и/ч оқ рангли "NEXIA GL", д/б

15 AJ 118, бошлангич баҳоси 5 870 008 сўм.

Талабгорлар "Закалат пули тўғрисидаги келишув"ни имзолагандан сўнг, объект бошлангич баҳосининг 15 фоиздан кам бўлмаган миқдорда закалат пулини "Respublika Mulk - Aukcioni" ДК Фаргона вилоят филиалининг "Халқ банки" Фаргона вилоят амалиёт бўлимидаги МФО:00497, ИНН:206761326, 20210000004537599011 ҳисоб рақамига тўлашлари ва қуйидаги ҳужжатларни 2 нусхада топширишлари керак: юридик шахслар давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳнома нусхасини, жисмоний шахслар паспорт нусхаси, закалат пули тўланганлиги ҳақида тўлов ҳуж-

жати нусхаси, ваколатли шахс қатнашса, ўрнатилган тартибда расмийлаштирилган ишончнома. Талабгорлардан аризаларни қабул қилиш савдо бошланганидан 3 (уч) соат олдин тўхтатилади. Ушбу савдода сотилмай қолган объектларнинг такрорий аукцион савдоси 2010 йил 24, 31 май кунлари соат 14.00 да ўтказилади.

Аукцион савдосини ўтказиш ва қўшимча маълумотларни олиш манзили: 150100, Фаргона шаҳри, Ал-Фарғоний кўчаси 43 уй, Фаргона вилоят "Матлуботсавдо" АК биноси, 1-қават 48-50 хона, Тел/факс (8 373) 229-70-20

Email: info@mulk.uz

ДМҚ Тошкент шаҳар бошқармаси оммавий оферта савдоларининг ўтказилиши тўғрисида эълон қилади

Сотувчи: Давлат мулк кўмитаси Тошкент шаҳар бошқармаси.

Сотувчининг манзили: Тошкент шаҳри, Миробод тумани, Амир Темир шоҳ кўчаси, 16"А"-уй, 100060

Алоқа телефони: 233-35-08, телефакс: 233-35-08, 233-23-52,

электрон почта: ugki@rambler.ru

Объект номи: Тошкент шаҳри, Миробод тумани, Шахрисабз кўчаси, 36-уй манзилида жойлашган "Respublika don mahsulotlarini himoya qilish ekspeditsiyasi" davlat unitar korxonasi.

Балансда сақловчи: "Ўздонмахсулот" ДАК

Музокаралар 2010 йил 18 май куни соат 16-00да Тошкент шаҳри, Миробод тумани, Амир Темир шоҳ кўчаси, 16-"А" уй манзилида ўтказилади.

Объектнинг бошлангич нархи 881 115 000 сўм.

Объектни сотиб олиш шартлари қуйидагича:

- энг юқори сотиб олиш баҳосини таклиф этиш;
— энг камида 700 000 000 (етти юз

миллион) сўм миқдориди инвестиция киритиш мажбуриятини олиш;

— корхонанинг ишлаб чиқариш самардорлигини ошириш, Тошкент шаҳар Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда маъмурий бинолар ҳамда захарли моддаларни сақлаш учун давлат стандарти талабларига мувофиқ оморхоналар қуриш ва таъмирлаш, хорижий давлатлардан захарли кимсвий моддалар, махсус автомашиналар, асбоб-ускуналар ва махсус кийим-кечақлар сотиб олиш, ушбу соҳада хорижий давлатларнинг таж-

рибасини ўрганиш ва ходимларнинг ма-

- лакасини ошириш;
— янги ишчи ўринлари ташкил этиш;

— сотиб олиш тўлови ва қўшимча инвестиция киритишни қисқа муддатларда амалга ошириш.

Савдо қолибига савдо кунидан бошлаб йигирма кун муддат ичида олиш-сотди шартномасини имзолаш шартли юклатилади.

Талабгорларнинг таклифларини қабул қилиш 2010 йил 18 май куни соат 13-00 да тўхтатилади.

"ROYTAXT AUKSION" ДУК 2010 йил 20 май куни аукцион савдоларини ўтказиши

Савдоларга Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясига қарашли Тошкент шаҳар Мирзо Улугбек тумани ҳудудида жойлашган қуйидаги объектлар қўйилади:

— Электроника институти тасарруфидаги, Дўрмон йўли (Ходжаев) кўчаси, 33-уйда жойлашган "Лаборатория корпуси", бошлангич баҳоси 1 158 245 461,93 сўм, закалат миқдори 232 000 000 сўм;

— "Академгазминот" ДУК тасарруфидаги, Академиклар шаҳарчаси Ф.Ходжаев кўчасида жойлашган "Автобаза", бошлангич баҳоси 1 657 733 882,34 сўм, закалат миқдори 332 000 000 сўм;

— Энергетика ва автоматика институти тасарруфидаги Дўрмон йўли кўчаси, 29-уйда жойлашган:

— "Ошхона бино ва иншоотлари", бошлангич баҳоси 504 949 798 сўм, закалат миқдори 101 000 000 сўм;

— "Ёрдамчи бино" (умумий майdonи 121 кв.м), бошлангич баҳоси 93 835 150,48 сўм, закалат миқдори 19 000 000 сўм;

— "Ёрдамчи бино" (умумий майdonи 40 кв.м), бошлангич баҳоси 37 658 813,18 сўм, закалат миқдори 8 000 000 сўм.

Аукцион савдолари соат 11-00 да бошланади. Буюртма қабул қилиш ушбу эълон матбуотда чиққан кунидан бошланади ва савдо кунидан бир кун аввал соат 18-00 да тўхтатилади.

Савдоларда қатнашиш учун кўрсатилган миқдорда закалат пули "ROYTAXT AUKSION" ДУКни АТИБ "Ипотека-банк"нинг Шайхонтоҳур филиалидаги ФА 00425, СТИР 204399967, 20210000004243151002 ҳисоб рақамига тўланади.

Савдо қолибига савдо кунидан бошлаб йигирма кун муддат ичида олиш-сотди шартномасини имзолаш, тўланган закалат миқдори сотиб олиш тўлови миқдорининг 15 фоиздан камини ташкил этган тақдирда етишмаётган суммани шартнома тузилгунга қадар тўлаб бериш шартлари юклатилади.

Мазкур объектлар юқорида белгиланган савдо кунидан сўнг савдо қилинган тақдирда шу йилнинг 27 май, 31 июнь кунлари ўтказиладиган савдоларга қўйилади.

Аукцион ўтказиладиган қуйидаги манзилида қўшимча маълумотлар олиш мумкин: 100060, Тошкент шаҳри, Миробод тумани, Амир Темир шоҳ кўчаси, 16 "А"-уй.

Алоқа телефони: 233-23-49, телефакс: 233-23-40,

электрон почта: P-A DUK@mail.ru

Шунингдек, ўтказилган аукцион савдолари натижаларига кўра Ўзбекистон Республикаси Бош Прокуратураси ҳузуридаги солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиний даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш Департаментининг Тошкент шаҳар Бошқармаси тасарруфидаги д/р ЮВС927 бўлган "ГАЗ-53" 30900000 сўмга, д/р ЮВС375 бўлган "ГАЗ-310290" 2450000 сўмга; Ўзбекистон Республикаси Солиқ Кўмитаси қолибига "RESPUBLIKA AXBOROT MASLAXAT MARKAZI" тасарруфидаги д/б ЮВВ806 бўлган "Нексия" 9500000 сўмга; Х.Сулаймонова номидаги Республика суд экспертиза маркази тасарруфидаги д/б ЮВФ235 бўлган "ГАЗ-31029" 1200000 сўмга; "5-сон Автокорхона" ОАЖ тасарруфидаги д/р ЮВФ1610 бўлган "Нексия-Донс" 7700000 сўмга ҳамда "Engilsanoatservis" УК тасарруфидаги 11 номдаги бино ва иншоотлар, жумладан 9 та (3-1) бузиш шарти билан 176200000 сўмга; Тошкент ш., Мирзо Улугбек тумани, Равон кўчасида жойлашган яқка тартибда уй-жой қуриш учун мўлжалланган, сатҳи 0,0084 та бўлган ер участкасига мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик ҳуқуқи 1600000 сўмга сотилганини маълум қилади.

"Республика Кўчмас мулк биржаси" ЁАЖ Қорақалпоғистон Республикаси филиалида бошлангич баҳоси ошиб бориш тартибида ўтказиладиган очик аукцион савдосига таклиф этади!

2010 йил 10 май куни ўтказиладиган очик аукцион савдосида Қорақалпоғистон Республикаси Давлат мулк кўмитаси ҳудудий бошқармасининг 2010 йил 8 апрель куни 73/6П - сонли буйруғига асосан мерос қилиб қолдириш шарти билан умрбод эгалик қилиш учун қуйидаги ер майдонлари такроран қўйилмоқда:

1.Хожели шаҳри, жойлашган турар жой қуриш учун ажратилган юзаси 600 кв/метр бўлган 1,2,3,4,5 ва 6- сонли ер майдонлари. Ҳар бирининг бошлангич

баҳоси - 73 260 сўм;

2.Хожели шаҳри, Водник посёлкасида жойлашган турар жой қуриш учун ажратилган юзаси 600 кв/метр бўлган 1-сонли ер майдони. Бошлангич баҳоси-13 800 сўм;

3.Хожели тумани, "Сайманкул" ОФЙ, Камишали овулида жойлашган турар жой қуриш учун ажратилган юзаси 600 кв/метр бўлган 1,2,3,4,5,6,7,8, 9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25, 26,27,28,29 ва 30-сонли ер майдонлари.

Ҳар бирининг бошлангич баҳоси - 13 800 сўм.

Ер майдонлари 2010 йилнинг 10 май куни сотилмаган тақдирда, такрорий аукцион савдолари 2010 йил 25 май, 10 ва 25 июнь кунлари соат 11-00 да РКМБ Қорақалпоғистон филиали бошқармага ўтказилади. Аукцион савдосида иштирок этиш учун талабгорлардан аризаларни қабул қилиш 3 (уч) кун олдин тўхтатилади.

Савдода қатнашиш учун талабгорлар мулкнинг бошлангич баҳосининг 100

фоиздан кам бўлмаган миқдорда закалат пулини РКМБнинг Қорақалпоғистон филиалининг қуйидаги ҳисоб рақамига ўтказишлари шарт: "Миллий банк" Қорақалпоғистон филиали ҳ/р: 20210000100571452055, МФО: 00582, ИНН 200933850. Манзили: Нукус шаҳри А.Шамуратова кўчаси 117 Б-уй (РКМБ № Қорақалпоғистон филиали биноси).

Тел: (8-361) 222-84-44. www.rkmb.uz. Лицензия: ДВ 001 №000004.

"Aktiv Broker" ДК биржа савдоларига таклиф этади

2010 йил 17 майда "Республика кўчмас мулк биржаси" АЖнинг биржа савдоларига чиқариладиган давлат қорхоналари, объектлари (узун, мол мулклари) рўйхати

Table with 6 columns: №, Мулкнинг номи, Баланс сақловчининг номи ва манзили, Манзил, Давлат активининг қисқача таъсифи, Мулкнинг бошлангич нархи (сўм). It lists various properties and their details for an auction.

"Хуқуқ" юридик газетасининг 2010 йил 18 мартдаги 11 (688)-сонидо "Aktiv Broker" ДК томонидан берилган эълонга қуйидаги қўшимчалар киритилишини маълум қиламиз.

"2010 йил 19 апрелда "Тошкент шаҳар Муниципал биржа маркази" МЧЖнинг биржа савдоларига чиқариладиган Тошкент шаҳар, Миробод тумани, Қўйлик-4 даҳасида жойлашган "Қурилиш тусулланмаган ётқоҳона биноси" нинг бошлангич нархидан камида 30 фоиз миқдорда инвестиция киритиш ва фаолият юритиш учун зарур бўлган янги иш ўринларини ташкил этиш шарти билан сотилишини маълум қиламиз. Инвестиция мажбурияти киритиш муддати: 3 (уч) йил.

"Қурилиш тусулланмаган ётқоҳона биноси" нинг умумий майдони 1707,0 кв.м. деб ўқилсин.

Қўшимча маълумотлар ва савдолар учун "Aktiv Broker" ДК мурожаат қилишингиз мумкин. Тел.: 233-27-19, 233-38-69, Email: aktiv_broker@mail.ru, www.gktorg.uz, Манзил: Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 10-уй; ДМҚ Сирдарё вилояти ҳудудий бошқармаси тел. 8(3367) 26-5315,26-53-12., Қорақалпоғистон Республикаси ДМҚ тел.:8(36122) 22-01-54, 22-11-68.

/Давоми. Бошланиши 4-бетда/

Эртамиз эгалари

Кўпинча катта авлод вакилларининг ёшлардан кўнгли тўймай, норози оҳангда гапирганига гувоҳ бўламиз. Бу улارнинг шахсий фикри. Лекин "Фарзандларинг ҳақида ёмон гапирингизми, билгинки, гап сен ҳақингда кетаяпти", деган ҳикматни ҳам унутмаслигимиз шарт.

Одатда ёшир ҳуқуқбузарлик содир этганда, сабабини у таълим-тарбия олаётган мактаб ва оила муҳитидан, керак бўлса, маҳалласидан қидирамиз. Бу аслида тўғри. Бироқ, намунали ўқув муассасида таълим олаётган ўсирининг жиноят қўчасига кириб қолган ҳолатлари гоҳида бўлса ҳам учраб турибди.

Бундай ҳолатларни ўсирида ҳали ҳуқуқий онг кўрак очмагани билан тушунириш мумкин. Демак, таълим-тарбия ҳуқуқий тарбияни ўзида жамламас экан, у ўзини тўла оқламайди. Бошқача қилиб айтганда вояга етмаганлар ўртасидаги жиноятчиликнинг олдини олишда ҳуқуқий тарбия ва ҳуқуқий тарбият асосий омиллардан саналади.

Ўсириларнинг ҳуқуқий онгини ошириш учун мактабларда, мактабдан ташқари таълим муассасаларида, маҳаллаларда "Ёш ҳуқуқшунос" тўғрақлари фаоли-

ятини кенг йўлга қўйиш лозим.

Кўп дарс қолдираётган, тарбияси огир, нотинч оилада тарбияланаётган ўқувчи доимий равишда мактаб раҳбарларининг назоратида бўлиши керак. Ҳозирги кунда вояга етмаган ёшлар билан ишлашдан ҳам муҳимроқ вазифа йўқ. Чунки, улар бизнинг эртанги кунимиздир.

Вояга етмаганларнинг мураккаб психологияси талабчанлик билан бирга доимий эътибор ва қўллаб-қувватлашга муҳтож бўлади. Буни ўз вақтида тушуниб етмаслик натижасида қўллаб муаммолар келиб чиқади.

Ўспирилик даври инсон ҳаётининг баҳорига қиёсланади. Бу бежиз эмас. Баҳор қанчалар гўзал фасл бўлмасин, унинг гўлланган тасодифлари, ўз ичкиқидиқлари бор. Ўспирилик ҳам шундай: кескин ўзгариш ва ичкиқидиқлар даври.

Вояга етмаганлар билан ишлашда бир нарсасга эътиборни қаратиш жонзки, у ҳам бўлса ўспириларнинг бўш вақтларини тўғри ва мазмуни тақсимлаш

ҳисобланади. Чунки, ўспири ўзининг бўш вақтидан самарали фойдаланса, ҳар хил ёт иллатлардан ҳоли бўлади. Шунинг учун ҳам улари иложи борича умумтаълим мактабларида, мактабдан ташқари таълим муассасаларида, маҳаллаларда ташкил қилинган тўғрақларга, спорт секцияларига жалб қилиш керак. Тўғрақлари улари кизиқишларини эътибордан олган ҳолда йўналтириш лозим. Ўқувчи ёшлар билан дарсдан бўш вақтларида турли фанларро беллашувлар, "Кувноқлар ва зукколар" урчушувлари, ҳуқуқ-тарбият органлари ходимлари билан урчушувлар, давра сўхбатлари ташкил қилиш, кўпни кўрган, ҳаёт тажрибасига эга бўлган отахонлар ва онахонлар билан турмуш сабоқларидан сўхбатлар ўтказиш мақсадга мувофиқ.

Бугунги кунда Хонқа туман халқ таълими бўлимида Ўзбекистон Республикасининг "Таълим тўғрисида"ги Қонуни, Кадрлар тайёрлаш миллий Дастурини баъжарилиши борасида бир мунча ишлар амалга оширилди.

Жумладан, ўқувчиларни вантанпарварлик руҳида тарбиялаш, Ўзбекистон ҳақида ўқувчилар тасаввурларини кенгайтириш мақсадида "Шу азиз Ватан барчамизники" мавзусида иншолар кўрашганловни ўтказилди. Утган ўқув йили давомида "Ўзбекистон Ватаним маним", "Мустақил Ўзбекистон-Бона" мавзуларида тумандаги барча умумтаълим мактабларида кўргазмалар кўрик-танловлар ташкил қилинди.

Ўзбекистон Республикасининг порлоқ келажига ишонч уйғотиш мақсадида "Юртининг эртанги кунини", "Ўзбекистон тенгдир. Шунинг учун ҳам ҳар бир ўқитувчи мунтазам равишда ўқувчиларнинг кизиқишларини ўргиниб, улари руҳиятидан келиб чиққан ҳолда иш олиб бориши керак. Ҳар бир мактаб "Мактаб-маҳалла-оила" ҳамкорлигини кенг йўлга қўйиб, ҳуқуқ-тарбият органлари, ота-оналар, маҳаллалар, қишлоқ фуқаролари йиғинлари билан мунтазам равишда ҳамкорликни йўлга қўйиши лозим.

Бундай тadbирларни ўтказилиши натижасида ўқувчиларнинг бўш вақтлари мазмуни ташкил қилинади ва улари турли хил оқимлар таъсирига тушиб қолишларининг олди олинади.

Ҳаммамизга маълумки, Пре-

зидентимизнинг "2004-2009 йилларда мактаб таълимини ривожлантириш давлат умуммиллий Дастури тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди. Шах-шубҳа йўқки, юртбошимизнинг ушбу Фармони мактаб таълим тизимини яхшилашга, моддий техника базасини кучайтиришга, ўқитувчиларни моддий жиҳатдан рағбатлантиришга қаратилган. Дарҳақиқат, эртанги кун эгаларининг қандай салоҳияти ва маънавиятга эга бўлиши, уларга бугун берилётган билим ва тарбия боғлиқ. Ҳар бир ота-она ўз фарзандини билимли, зукко, иқтидорли ва комил инсон бўлиб вояга етишини истади. Шунинг учун ҳам боласини талабчан мураббийлар меҳнат қилаётган ўқув даргоҳларида ўқишга беришга ҳаракат қиладилар. Бу ҳаётнинг ёзилмаган қонунларидан биридир. Шунинг учун ҳам ҳар бир ўқитувчи мунтазам равишда ўқувчиларнинг кизиқишларини ўргиниб, улари руҳиятидан келиб чиққан ҳолда иш олиб бориши керак. Ҳар бир мактаб "Мактаб-маҳалла-оила" ҳамкорлигини кенг йўлга қўйиб, ҳуқуқ-тарбият органлари, ота-оналар, маҳаллалар, қишлоқ фуқаролари йиғинлари билан мунтазам равишда ҳамкорликни йўлга қўйиши лозим.

Адолатни касб қилган инсон

Эл назарига тушиб, обрў-эътиборга сазовор бўлишда меҳнатнинг ўрни катта. Ҳалол меҳнати билан юртимиз раванасига ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшаён табаррук инсонлардан бири Аҳмад Шербеков шу кунларда 75 ёшга қарши олмақда.

35 йилдан ортққ умрини қонун устуворлигини таъминлаш, ҳуқуқ-тарбиятнинг мустаҳкамлаш, Ватанимиз раванаси, халқимиз осойишталиги ҳамда фуқароларимизнинг манфаатларини ҳимоя қилишга сафарбар этган Аҳмад акани ҳамкасблари ва шогирдлари ҳурмат билан тилга олишди.

Фаолиятини 1963 йишда Самарқанд шаҳар ИИБда терговчиликдан бошлаган А.Шербеков, кейинчалик Самарқанд шаҳар прокуратурасининг терговчиси, катта терговчиси, шаҳар прокурорининг ёрдамчиси, туман прокурорининг ёрдамчиси, ва катта ёрдамчиси, прокурор ўринбосари, Оқдарё туман прокурори лавозимларида самарали хизмат қилиб, шарафли меҳнат йўлини босиб ўтди.

Фаолияти давомида меҳнатсеварлик, ходимларга нисбатан талабчанлик, фидойилик, хизмат бурчига садоқатли бўлиш ва жамоат ишларида соғлом рақобатни яратиб олиш каби фазилатлари билан сафдошлари орасида ҳурмат қозонди.

Аҳмад ака Шербековнинг кўп йиллик ҳалол меҳнати ҳуқуқимиз ва прокуратура раҳбарияти томонидан муносиво баҳоланган. У киши "Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг фахрий ходими" кўкрак нишони ва медаллар билан тақдирланди.

Бугунги кунда фарзандлари ва набиралари қуршовида табаррук ёшини нишонланаётган Аҳмад Шербековга сизаҳт-саломатлик, оилавий бахт, хонадонига файзу барака тилаб қоламиз.

Республика Бош прокуратураси жамоаси ва Фахрийлари ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Маркази

Бир замин фарзандларимиз

Бугунги кунда мамлакатимизда олиб борилаётган ислоҳотлар қўлами тобора кенгайиб бормоқда. Шундай ислоҳотлар қаторига вояга етмаганлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва ижтимоий-маънавий муҳитни соғломлаштиришга қаратилган қонунларни ҳам киритиш мумкин. Ҳар бир давлат ўз келажиги, истиқболни ҳақида қайғурди. Юрт келажиги эса айнан ўсиб келаётган фарзандлар камолати бевоисита боғлиқлиги айни ҳақиқатдир.

Кунни кечга Тошкент юридик коллежиде ёшлар ўртасида ижтимоий-

Гули ХОЖИБОЕВА,
«Huquq»

маънавий муҳитни соғломлаштириш, диний ақидапарастлик ва миссионерликнинг олдини олиш, диний вазият ва миллатлараро тотувлиқни таъминлаш мақсадида "Бир замин ва бир замон фарзандларимиз" мавзусида анжуман бўлиб ўтди.

Анжуманда коллеж ўқувчилари ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари иштирок

этишти. Коллеж директори Наталья Темирова анжумани кириш сўзи билан очиб берди. Анжуман давомида Тошкент шаҳар диний ишлар бўйича бош имом хатибни ўринбосари Қосимқори Муллабоев, Тошкент шаҳар прокуратураси бўлим катта прокурори Абдуқодир Данаев, Тошкент шаҳар ИИБ тергов бошқармаси бўлим бошлиғи ўринбосари Шуқурullo Файзуллохонларнинг маърузалари тингланди.

Маърузачилар ўз нутқида ёшлар, жумладан, коллеж талабалари ўртасида ижтимоий-маънавий муҳитни соғломлаштириш, диний ақидапарастлик ва миссионерликнинг олдини олишга эътибор қаратишти.

Анжуман якунида коллеж ўқувчилари ва маърузачилар ўртасида қизиқарли савол-жавоблар бўлиб ўтди.

Илмий-амалий семинар

9 апрель кунини Андижон шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курслари томонидан Андижон вилоят прокуратураси ва вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари билан ҳамкорликда "Фуқаролар ва юридик шахслар ҳуқуқларининг суд йўли билан ҳимоя қилинишида прокуратура органларининг вазифалари" мавзусида илмий-амалий семинар бўлиб ўтди.

Семинарда Бош прокуратуранинг Олий ўқув курслари ҳамда Тошкент давлат юридик институти профессор ўқитувчилари ва тингловчилари, Андижон вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларининг ходимлари ва жамоатчилик вакиллари иштирок этдилар.

Семинар иштирокчилари Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг Олий Мажлис Кўнчилиги палатаси ва Сенатининг 2010 йил 27 январда бўлиб ўтган қўшма мажлисидаги "Мамлакатимизни модернизация қилиш ва кучли фуқаролик жамияти барпо этиш - устувор мақсадимиздир" номли маърузасида ҳам суд-ҳуқуқ тизимини чўқур ислоҳ қилиш ва либераллаштириш, суд ҳокимиятининг амалдаги мустақиллигини таъминлаш бўйича мамлакатимизда олиб борилаётган кенг миқёсли ишлар фуқароларининг қонуний ҳуқуқ ва ман-

фаатларини ҳимоя қилишга қаратилганлигини алоҳида эътибор этишти. Ҳусусан, бугунги кунда фуқаролар ва юридик шахслар ҳуқуқларининг суд йўли билан ҳимоя қилинишида, судлар томонидан бузилган ҳуқуқ ва манфаатларни тиклаш ҳамда содир этилган ҳуқуқбузарликларни бартараф этиш ва уларга нисбатан тегишли чораларни қўллашга доир тadbирларда ўз ифодасини топаётганлиги маълум бўлди.

Бундан ташқари, судлар томонидан фуқаролар ва юридик шахсларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари юзасидан қабул қилинаётган қарорларнинг қонуний ва асослигини ҳамда унинг ижроси тўлиқ ва аниқ баъжарилишини таъминлашда прокуратура органларининг ўрни муҳим эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Тadbир иштирокчилари томонидан мазкур семинар доирасида фуқаролар ва юридик шахсларнинг ҳуқуқларини рўбга чиқарувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ижросини ҳамда уларда мустаҳкамлаб қўйилган қониларнинг тўғри таъбиқ этилишини таъминлаш юзасидан суд ва прокуратура органларининг ўзаро ҳамкорликдаги фаолиятини тақомиллаштириш, мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланиш бўйича тегишли тавсиялар ишлаб чиқилди.

Аҳмад ОДИНАЕВ,
ОУК ўқитувчиси

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин!

Фаргона вилоят прокуратураси жамоаси вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи Нурмамаат Сулаймоновга волидаи муҳтарамаси

Бусалима аянинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Huquq
yuridik gazeta

Ta'asischi:
O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:

Yusupboy G'OIPOV,
Bahridin VALIYEV, Baxtiyor NAZAROV (Bosh muharrir o'rinbosari),
Shavkat YODGOROV (mas'ul kotib),
Svetlana ORTIQOVA, Tohir MALIK

Tahririyat manzili:
Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,
233-10-53.

Faks: 233-64-85, 233-10-53.
E-mail: info@huquq-gazeta.uz

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 2009 yil 12-oktabrda 0198-raqam bilan ro'yxatga olingan.

Tahririyatga kelgan qo'lyozma va suratlar egalariга qaytarilmaydi. Mualliflarning fikrlari tahririyat fikridan farqlanishi mumkin. Nashrimizdan ko'chirib bosilganida «HUQUQ» dan olinganligi ko'rsatilishi shart. Tijorat ahamiyatiga molik materiallar ** belgisi ostida chop etiladi.

Nashr ko'rsatkichi - 231
ISSN 2010-7617

Buyurtma j-92 90. 25 327 nusxada bosildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Sahifalovchi-dizayner: S.BOBOJONOV
Navbatchi muharrir: G.HOJIBOYEVA
Musahih: A.MUSTAFOYEVA
Navbatchi: O'.DEHONOV

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etiladi.
Korxonaning manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoi ko'chasi, 30-uy.
Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00. Topshirildi: 22.30 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta haftaning payshanba kunlari chiqadi.

Sotuvda kelishilgan narxda